

MINISTERSTVO FINANCIÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 1297/2004-KM

Materiál na rokovanie
vlády Slovenskej republiky

Návrh
štátneho záverečného účtu SR za rok 2003

Podnet:

Plán práce vlády SR
na rok 2004

Obsah materiálu:

1. Návrh uznesenia vlády SR
2. Návrh uznesenia NR SR
3. Predkladacia správa
4. Výsledky hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu
5. Výsledky rozpočtového hospodárenia ostatných zložiek verejného rozpočtu
6. Návrh komuniké

Predkladá:

Ivan Mikloš
podpredseda vlády
a minister financií
Slovenskej republiky

Bratislava máj 2004

MINISTERSTVO FINANCIÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 1297/2004-KM

Materiál na rokovanie
vlády Slovenskej republiky

Výsledky hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu

Obsah materiálu:

1. Návrh uznesenia vlády SR
2. Návrh uznesenia NR SR
3. Predkladacia správa
4. Správa k Návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2003
5. Tabuľková časť Návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2003

Bratislava máj 2004

O b s a h

strana

Návrh uznesenia vlády SR

Návrh uznesenia Národnej rady SR

Predkladacia správa

Správa k Návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2003

I. Súhrnná charakteristika ekonomického vývoja v roku 2003	2
1. Základné tendencie vývoja ekonomiky SR	2
2. Vývoj v jednotlivých segmentoch ekonomiky	5
II. Výsledky hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu	14
1. Zámery a opatrenia rozpočtovej politiky v roku 2003	14
1.1. Výsledky rozpočtového hospodárenia	14
1.2. Základná analýza vývoja príjmov	15
1.3. Základná analýza vývoja výdavkov	15
1.4. Monitorovanie rozpočtového hospodárenia počas roka	18
2. Príjmy štátneho rozpočtu	19
2.1. Daňové príjmy	21
2.1.1. Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	22
2.1.2. Dane z majetku	24
2.1.3. Domáce dane na tovary a služby	25
2.1.4. Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	30
2.2. Nedaňové príjmy	30
2.2.1. Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	31
2.2.2. Administratívne a iné poplatky a platby	32
2.2.3. Kapitálové príjmy	32
2.2.4. Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	32
2.2.5. Úroky z poskytnutých zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov	33
2.2.6. Iné nedaňové príjmy	33
2.3. Granty a transfery	34
2.4. Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí	35
3. Výdavky štátneho rozpočtu	37
3.1. Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení	37
3.1.1. Bežné výdavky	38
3.1.1.1. Výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ost. osobné vyrovnania	38
3.1.1.2. Poistné a príspevky zamestnávateľa do poisťovní a NÚP	39
3.1.1.3. Výdavky na tovary a služby	39
3.1.1.4. Bežné transfery	40
3.1.1.5. Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	47
3.1.2. Kapitálové výdavky	47
3.1.2.1. Obstarávanie kapitálových aktív	48
3.1.2.2. Kapitálové transfery	49
3.1.3. Poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku	50

3.1.4. Prevod prostriedkov a ostatné výnimky z časového použitia rozpočtových prostriedkov	51
3.2. Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčnej klasifikácie	52
3.3. Výdavky na výskum a vývoj	59
3.4. Výdavky štátneho rozpočtu na rozpočtové programy	60
3.5. Použitie mimorozpočtových prostriedkov a niektorých osobitných príjmov štátneho rozpočtu na financovanie rozpočtom nezabezpečených výdavkov	64
4. Financovanie projektov v rámci predstupových fondov Európskej únie	65
4.1. Program PHARE	65
4.2. Program ISPA	66
4.3. Program SAPARD	67
III. Financovanie schodku štátneho rozpočtu	68
Tabuľková časť Návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2003	70
Tabuľka č.1 Bilancia príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu za rok 2003	
Tabuľka č.2 Daňové príjmy štátneho rozpočtu za rok 2003	
Tabuľka č.3 Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu, granty a transfery, príjmy zo splácania úverov a pôžičiek a z predaja majetkových účastí za rok 2003	
Tabuľka č.4 Príjmy štátneho rozpočtu podľa kategórií a kapitol za rok 2003	
Tabuľka č.5 Výdavky štátneho rozpočtu podľa kategórií a kapitol za rok 2003	
Tabuľka č.6 Bežné transfery za rok 2003	
Tabuľka č.7 Kapitálové výdavky za rok 2003	
Tabuľka č.8 Záväzné limity dotácií obciam za rok 2003	
Tabuľka č.9 Záväzné limity dotácií VÚC za rok 2003	
Tabuľka č.10 Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčnej klasifikácie za rok 2003	
Tabuľka č.11 Výdavky štátnych príspevkových organizácií podľa funkčnej klasifikácie za rok 2003	
Tabuľka č.12 Výdavky štátneho rozpočtu na výskum a vývoj podľa funkčného členenia za rok 2003	
Tabuľka č.13 Výdavky štátneho rozpočtu na výskum a vývoj podľa organizačného členenia za rok 2003	
Tabuľka č.14 Prehľad o plnení limitu počtu zamestnancov za rok 2003 (bez Ministerstva obrany SR, NBÚ a SIS)	
Tabuľka č.15 Prehľad o čerpaní miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní za rok 2003 v rozpočtových organizáciách (bez Ministerstva obrany SR, NBÚ a SIS)	
Tabuľka č.16 Súvaha štátnych rozpočtových organizácií za rok 2003	
Tabuľka č.17 Príjmy štátnych príspevkových organizácií podľa kategórií a rozpočtových kapitol za rok 2003	
Tabuľka č.18 Výdavky štátnych príspevkových organizácií podľa kategórií a rozpočtových kapitol za rok 2003	
Tabuľka č.19 Výkaz ziskov a strát štátnych príspevkových organizácií za rok 2003	
Tabuľka č.20 Súvaha štátnych príspevkových organizácií za rok 2003	
Tabuľka č.21 Prehľad vzťahu jednotlivých rozpočtových kapitol k štátnemu rozpočtu za rok 2003	
Tabuľka č.22 Vývoj príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu v rokoch 2003 a 2002	

N á v r h

**UZNESENIE
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

z 2004

k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2003

Národná rada Slovenskej republiky

po prerokovaní Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2003

A. berie na vedomie

1. hospodárenie verejnej správy za rok 2003 v národnej metodike, ktoré sa skončilo schodkom 49 801 900 tis. Sk, čo predstavuje 4,2 % hrubého domáceho produktu,
2. hospodárenie verejnej správy za rok 2003 v metodike uplatňovanej v štátoch Európskej únie, podľa ktorej schodok dosiahol 41 519 000 tis. Sk, čo predstavuje 3,5 % hrubého domáceho produktu a konsolidovaný dlh verejnej správy, ktorý dosiahol 512 144 000 tis. Sk, čo predstavuje 42,8 % hrubého domáceho produktu;

B. schvaľuje

štátny záverečný účet Slovenskej republiky za rok 2003, podľa ktorého sa v štátnom rozpočte dosiahli:

- príjmy	233 071 123 tis. Sk
- výdavky	289 044 243 tis. Sk
- schodok	55 973 120 tis. Sk;

C. súhlasí

s úhradou schodku štátneho rozpočtu vykázaného v štátnom záverečnom účte SR za rok 2003 vo výške 55 973 120 tis. Sk úvermi prijatými v roku 2003 vo výške 4 141 308 tis. Sk a vydaním štátnych dlhopisov v roku 2004 vo výške 51 831 812 tis. Sk.

S P R Á V A

K N Á V R H U Š T Á T N E H O Z Á V E R E Č N É H O Ú Č T U S R Z A R O K 2 0 0 3

I. Súhrnná charakteristika ekonomického vývoja v roku 2003

1. Základné tendencie vývoja ekonomiky SR

Makroekonomické ukazovatele sa vyvíjali pozitívne a odrážali prebiehajúce kvalitatívne zmeny v ekonomike SR. Pozitívne trendy a jasné smerovanie hospodárskej politiky vlády sa premietli do hodnotenia Slovenska zo strany zahraničných inštitúcií a do zvýšeného záujmu zahraničných investorov o pôsobenie na Slovensku. Výrobné odvetvia s existujúcou účasťou zahraničných investícií sa stali motorom pre ekonomiku SR a významnou mierou prispievali k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti. Výkonnosť ekonomiky stúpala aj v podmienkach slabšieho rastu globálnej ekonomiky, a to práve v dôsledku úspešného uplatnenia sa na zahraničných trhoch.

Ekonomický vývoj v roku 2003 sa niesol v znamení príprav zásadných ekonomických reforiem a implementácie viacerých parciálnych opatrení, najmä zmien v zdravotnom a sociálnom systéme a v politike trhu práce. Súčasne sa obnovil proces úprav regulovaných cien a zmenili sa i sadzby nepriamych daní. Tieto administratívne zásahy krátkodobo zvýšili mieru inflácie. Napriek slabému výkonu ekonomiky EÚ sa hospodársky rast SR udržal na vysokej úrovni porovnateľnej s rokom 2002; zvýšila sa produktivita práce a významne vzrástla zamestnanosť. Vývoj miezd a produktivity práce bol bezrizikový z hľadiska vzniku inflácie dopytového charakteru. Rast miezd sa zmiernil, reflektoval vývoj v roku 2002 – nesúlad medzi rastom miezd a produktivitou práce a prudký pokles inflácie s dosahom na mzdovú politiku v roku 2003. Slabší rast nominálnych miezd spôsobil reálny pokles domáceho dopytu. Oproti roku 2002 sa zásadne zmenila váha domáceho a zahraničného dopytu, rast ekonomiky bol stimulovaný výlučne zahraničným dopytom a výrobami, ktoré boli založené v SR zahraničnými investormi.

Relatívne vysoký rast ekonomiky bol sprevádzaný prudkým poklesom oboch deficitov – tak verejných financií, ako i bežného účtu. Deficit bežného účtu dosiahol najnižšiu úroveň od roku 1995. Na celkový pozitívny vývoj SR reagoval výmenný kurz slovenskej koruny, ktorý sa zhodnocoval a znižovali sa aj úrokové sadzby. Pozitívne signály viedli k ďalšiemu zvýšeniu ratingu SR, k celkovému zlepšovaniu podnikateľského prostredia a k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o Slovensko. Vývoj v roku 2003 položil dobrý základ pre udržateľný rast ekonomiky SR v nasledujúcich rokoch.

Ekonomika SR je citlivá na vývoj vonkajšieho prostredia. V roku 2003 globálna ekonomika vykazovala známky oživenia, i keď jeho priebeh v jednotlivých krajinách a ich zo-

skupeniach nebol rovnomerný. Geopolitické riziká v priebehu roka narúšali dôveru tak investorov, ako i spotrebiteľov a na finančné trhy priniesli nepokoj a nervozitu.

Vývoj globálnej ekonomiky v minulom roku ťahala predovšetkým ekonomika USA s medziročným rastom 3,1%, kým ekonomika eurozóny vzrástla len o 0,4%. Očakávané oživenie v eurozóne potláčal obmedzený domáci dopyt, strata dôvery, negatívne očakávania, neistý vývoj cien ropy a silnejúca mena. Prispôsobivá hospodárska politika, obmedzené inflačné tlaky, nízke úrokové sadzby, ako aj čiastočné upokojenie geopolitickej situácie však v druhom polroku prispeli k zvýšeniu dôvery v oživenie ekonomiky. Mierny rast HDP eurozóny v druhej polovici roka 2003 podporil najmä čistý export, ktorý kompenzoval pokles domáceho dopytu. Štruktúra reálneho rastu HDP tak v súčasnosti naznačuje závislosť obnovy jej ekonomického rastu od oživenia globálnej ekonomiky.

Ekonomika SR reaguje najmä na vývoj ekonomiky Nemecka a Českej republiky. V roku 2003 nemecká ekonomika znovu stagnovala. Problémy pretrvávajú s udržaním rozpočtového deficitu a so zvyšujúcou sa nezamestnanosťou. Slabý ekonomický rast v posledných rokoch a nepružný trh práce obmedzili tvorbu pracovných miest, čo v minulom roku viedlo k miernemu nárastu miery nezamestnanosti. V porovnaní s ostatnými krajinami v regióne Česká republika dosiahla v minulom roku len mierne tempo ekonomického rastu 2,9%, keď ekonomika bola ťahaná najmä domácou spotrebou.

V priebehu roka sa však vyhliadky na obnovu dynamiky svetovej ekonomiky postupne zlepšili a očakávané zvyšovanie rastu vonkajšej ekonomiky by malo byť odrazom rastu tak spotreby domácností, ako i rastu investičných aktivít podnikateľskej sféry.

Výkonnosť slovenského hospodárstva vzrástla v roku 2003 o 4,2 %, čím si Slovensko udržalo prvenstvo v ekonomickom raste¹ v stredoeurópskom regióne. Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR sa vytvoril hrubý domáci produkt v bežných cenách (ďalej len „HDP“) v objeme 1 195,8 mld. Sk, čo je medziročne o 9,1 % viac (rok 2002 HDP 1 073,6 mld. Sk).

Ekonomický rast bol výsledkom výnimočne priaznivého čistého zahraničného dopytu. Domáci dopyt neprispel k rastu HDP, pretože jeho dve najvýznamnejšie zložky, súkromná spotreba a fixné investície, reálne oproti roku 2002 nevzrástli. Konečná spotreba domácností vplyvom dočasne zníženej kúpnej sily v dôsledku nižších reálnych miezd poklesla o 0,6 %. Oživenie rastu tvorby fixného kapitálu, ktoré sa očakávalo už v roku 2003, sa síce neuskutočnilo, avšak jednoznačne sa položili základy pre výraznú akceleráciu investícií v nastávajúcich

---

¹ Ak nie je uvedené inak, všetky indexy rastu sú vyjadrené v stálych cenách

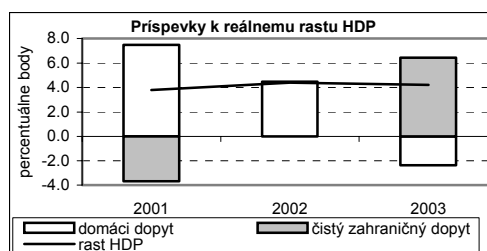
rokoch. Investície do stavieb v roku 2003 poklesli, zatiaľ čo do strojov sa medziročne mierne zvýšili. Tempo rastu konečnej spotreby verejnej správy sa spomalilo o 1,8 percentuálneho bodu, čo potvrdilo zámer znižovania nákladov na verejnú správu. Naopak, vývoj zahraničného dopytu vysoko prevýšil pôvodné očakávania a súvisel predovšetkým s vyššou produkciou automobilového priemyslu. Výrazné zrýchlenie vývozej dynamiky (najrýchlejšia od roku 1994) sa odzrkadlilo v prebytku čistého exportu, ktorý významnou mierou prispel k rastu HDP.

Pri zostavovaní štátneho rozpočtu na rok 2003 sa predpokladal slabší rast ekonomiky ako predbežne prezentoval ŠÚ SR. Z hľadiska vývoja príjmov verejných financií je však veľmi dôležitá štruktúra použitia HDP. Zmena v štruktúre HDP v prospech zahraničného dopytu a na úkor domáceho dopytu spôsobila, že daňové príjmy sa v roku 2003 nevyvíjali takým spôsobom ako sa pôvodne prognózovalo.

Vývoj vybraných zložiek HDP

reálny rast v %	2001	2002	2003
HDP	3.8	4.4	4.2
z toho:			
Konečná spotreba domácností	4.9	5.3	-0.6
Konečná spotreba verejnej správy	4.6	4.7	2.9
Tvorba hrubého fixného kapitálu	13.9	-0.9	-1.2
Vývoz výrobkov a služieb	6.3	5.5	22.6
Dovoz výrobkov a služieb	11.0	5.2	13.8

Prameň: ŠÚ SR

Z hľadiska produkčnej stránky vzrástla tvorba HDP v prevažujúcej časti odvetví. K rastu priaznivo prispel najmä priemysel, finančné sprostredkovanie, školstvo, verejná správa a obrana, stavebníctvo a pôdohospodárstvo.

V priemysle pokračoval trend medziročného rastu produkcie, avšak miernejším tempom. V porovnaní s rokom 2002 išlo o rast na úrovni 5,7% v dôsledku zvýšenia priemyselnej výroby (o 8,1%). Tretí rok po sebe klesla produkcia vo výrobe a rozvoде elektriny, plynu a vody a znížila sa aj produkcia v ťažbe nerastných surovín. Priaznivý vývoj zahraničného dopytu vplýval na výrobu dopravných prostriedkov, výrobu kovov a kovových výrobkov a výrobu strojov a elektrických a optických zariadení. Priemyselné subjekty realizovali tržby za vlastné výkony a tovar o 11,8 % vyššie ako v roku 2002; z ich objemu sa takmer polovica realizovala v troch odvetviach – vo výrobe dopravných prostriedkov, výrobe a rozvoде elektriny, plynu a vody a výrobe kovových výrobkov. Medziročné zvýšenie priemyselnej produk-

cie sa dosiahlo pri raste produktivity práce zamestnanca za priemysel spolu o 5,2 % (o 1,8 percentuálneho bodu vyšší rast produktivity práce ako za celú ekonomiku).

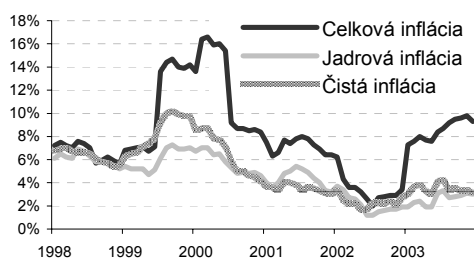
Stavebná produkcia už tretí rok po sebe zvyšovala svoje tempo rastu. Vo vývoji sa premietol vyšší objem produkcie na novej výstavbe, modernizáciách a rekonštrukciách (o 2,3 %), na opravách a údržbe (o 12,6 %) a v zahraničí (o 55,4 %). Tržby za vlastné výkony a tovar vzrástli o 8,5 %. Prírastok stavebnej produkcie bol dosiahnutý jednak vyšším počtom zamestnancov stavebných podnikov (o 4,0 %), ale aj vyššou produktivitou práce (o 2,1 %).

Tržby v maloobchode v roku 2003 medziročne poklesli celkom o 5,2 % z dôvodu nižších tržieb v nešpecializovanom obchode (hypermarkety a supermarkety) o 14,4 % a v maloobchode s potravinami, nápojmi a tabakom o 12,1 %. Výrazne sa zvýšili tržby v maloobchode mimo predajní. V porovnaní s rokom 2002 sa znížil počet zamestnancov v maloobchode a produktivita práce vzrástla o 3,4 %.

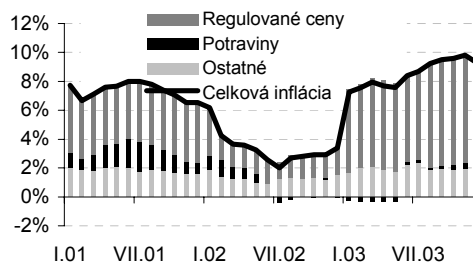
Podľa predbežných výsledkov sa vo finančnom a nefinančnom sektore vytvoril zisk 138,0 mld. Sk, ktorý bol oproti predchádzajúcemu roku vyšší o 3,2 % (2002 zisk 133,7 mld. Sk). Tvorba zisku nefinančných korporácií sa medziročne zvýšila o 9,9 % na 153,1 mld. Sk. Najvyššia bola v priemyselnej výrobe, vo výrobe a rozvoze elektriny, plynu a vody a v obchode. Strata bola v poľnohospodárstve a v lesníctve, rybolove a chove rýb. Finančné korporácie druhý rok po sebe hospodárili so stratou, ktorá dosiahla výšku 15,1 mld. Sk, čo bolo dôsledkom záporného hospodárskeho výsledku v peňažných finančných inštitúciách (rok 2002 strata 5,5 mld. Sk).

2. Vývoj v jednotlivých segmentoch ekonomiky

Hlavnými determinantmi cenového vývoja v roku 2003 boli úpravy regulovaných cien a harmonizácia legislatívy so štandardami Európskej únie predovšetkým v oblasti spotrebných daní. V roku 2002 bola veľká časť plánovaných úprav regulovaných cien odložená na nasledujúce roky. V dôsledku toho celková priemerná miera inflácie v roku 2002 klesla na rekordnú úroveň 3,3%, avšak v roku 2003 sa znovu zvýšila na 8,5%. Koncoročná inflácia sa zvýšila až na 9,3%, avšak neprekročila horné pásmo inflačného cieľa centrálnej banky. Čistá inflácia, ktorá nepočíta s administratívnymi úpravami regulovaných cien, so zmenami nepriamych daní a s vývojom cien potravín (ktoré podliehajú veľkej sezónnosti) dosiahla v roku 2003 priemernú hodnotu len 3,5%. Naznačuje to, že inflačné tlaky vyvolané vyšším dopytom sú obmedzené a v zmenách cenovej hladiny dominujú predovšetkým nákladové faktory.

Prameň: MF SR

Z hľadiska štruktúry inflácie sa na cenovom raste v roku 2003 prejavil najmä nárast regulovaných cien (predovšetkým januárové zvýšenie cien elektrickej energie, plynu, tepla, vodného, stočného a osobnej autobusovej a železničnej dopravy), zmeny sadzieb dane z pridanej hodnoty, ako aj úpravy spotrebných daní z tabaku, piva, minerálnych olejov a vína. V cenách potravín sa okrem tradičnej sezónnosti prejavili i sekundárne efekty zmien regulovaných cien. Zatiaľ čo ceny obchodovateľných tovarov v priebehu roka ovplyvňovali ceny pohonných hmôt, ktoré reagovali na vývoj na svetových trhoch, ceny trhových služieb sa zvyšovali najmä v dôsledku vyšších cien služieb spojených s bývaním, ale aj ďalších hotelových a reštauračných služieb.

Ceny priemyselných výrobcov v roku 2003 taktiež vzrástli, a to o 8,3 % (medziročný priemer). Príčinou boli nákladové faktory a realizované deregulácie cien energií pre výrobnú spotrebu. Najvýraznejšou mierou sa na tomto raste podieľal rast cien elektrickej energie, plynu, pary a teplej vody, a to o 17,9%. V rámci produktov priemyselnej výroby rástli najmä ceny rafinérskych ropných produktov v dôsledku vyššej ceny ropy. Kým ceny stavebných prác vzrástli o 5,2 %, ceny poľnohospodárskych výrobkov medziročne poklesli o 4,8%, a to predovšetkým vplyvom živočíšnej výroby.

Počas roka 2003 sme boli svedkami priaznivého vývoja na trhu práce. Počet zamestnaných sa podľa metodiky výberového zisťovania pracovných síl (ďalej len „VZPS“) zvýšil o 1,8 % a zároveň priemerná miera nezamestnanosti sa znížila o 1,1 percentného bodu (ďalej len „p.b.“) na úroveň 17,4% (rok 2002 miera nezamestnanosti 18,5 %). Registrovaný počet disponibilných nezamestnaných sa znížil v priemere o 16,6 % a miera evidovanej nezamestnanosti tak poklesla o rekordných 2,7 percentných bodov na 15,2%.

<i>v tisícoch</i>	2003				
	1.Q.	2.Q.	3.Q.	4.Q.	rok
Počet pracujúcich (VZPS)	2 130,8	2 170,1	2 186,7	2 170,6	2 164,6
<i>medziročný rast v %</i>	1,2	2,6	2,3	0,9	1,8
Počet zamestnancov (štvrtročné štatistické výkazníctvo)	1 997,0	2 036,1	2 031,7	2 035,3	2 025,0
<i>medziročný rast v %</i>	0,9	1,4	0,3	0,6	0,8
Počet nezamestnaných (VZPS)	482,7	446,8	449,0	458,2	459,2
<i>medziročný rast v %</i>	-5,1	-8,1	-6,4	-3,1	-5,7
Počet nezamestnaných (registrovaných na NÚP)	453,6	396,9	377,6	384,9	403,2
<i>medziročný rast v %</i>	-13,4	-18,6	-19,4	-15,0	-16,6
Miera nezamestnanosti (VZPS) v %	18,4	17,0	17,0	17,4	17,4
<i>medziročná zmena v p.b.</i>	-1,0	-1,6	-1,2	-0,5	-1,1
Miera evidovanej nezamestnanosti (NÚP) v %	17,1	15,0	14,2	14,5	15,2
<i>medziročná zmena v p.b.</i>	-2,3	-3,1	-3,1	-2,2	-2,7

Prameň: ŠÚ SR

Priemerná mesačná mzda pracovníka v národnom hospodárstve vzrástla v roku 2003 o 6,3% a dosiahla 14 365 Sk. Tempo rastu nominálnej mzdy však bolo pomalšie ako rast spotrebiteľských cien, a tak došlo k poklesu reálnych miezd o 2,0%. Najrýchlejšie rástli nominálne mzdy v školstve (+ 9,6%) a najpomalšie vo veľko- a maloobchode (+ 2,4%). Finančné sprostredkovanie si naďalej udržovalo najvyššie mzdy (29 088 Sk), kým v poľnohospodárstve spolu s oblasťou „hotely a reštaurácie“ boli mzdy najnižšie (10 940 Sk, resp. 11 053 Sk).

	2003				
	1.Q.	2.Q.	3.Q.	4.Q.	rok
Priemerná mzda v národnom hospodárstve (v Sk)	13 082	14 118	14 066	16 180	14 365
Medziročný rast v %	6,5	5,9	7,0	6,0	6,3
Rast spotrebiteľských cien v %	7,6	7,9	9,1	9,6	8,5
Reálny rast miezd v národnom hospodárstve v %	-1,0	-1,8	-1,9	-3,3	-2,0

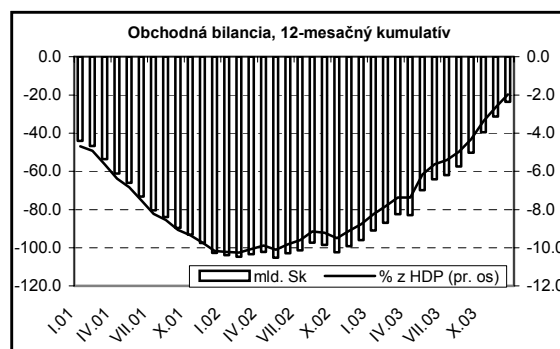
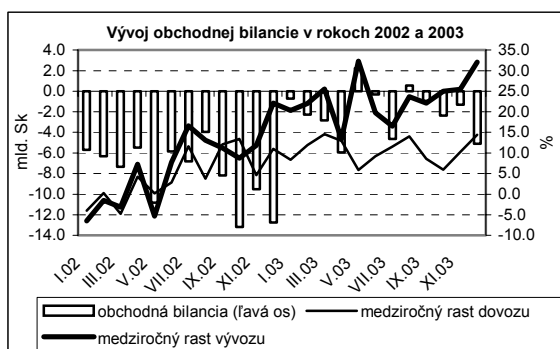
	1999	2000	2001	2002	2003
Priemerná mzda v národnom hospodárstve (v Sk)	10 728	11 430	12 365	13 511	14 365
Medziročný rast v %	7,2	6,5	8,2	9,3	6,3
Rast spotrebiteľských cien v %	10,6	12,0	7,3	3,3	8,5
Reálny rast miezd v národnom hospodárstve v %	-3,1	-4,9	0,8	5,8	-2,0

Prameň: ŠÚ SR

Z pohľadu externej zraniteľnosti došlo v roku 2003 k výraznému zlepšeniu vo vývoji bežného účtu platobnej bilancie. V rámci vývoja od roku 1999 sa dosiahla najnižšia úroveň deficitu bežného účtu a v porovnaní k HDP aj druhá najvyššia úroveň prebytku platobnej bilancie.

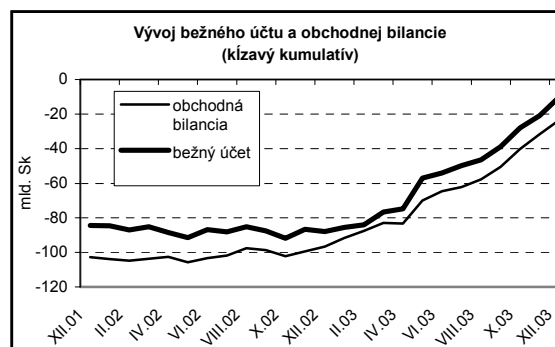
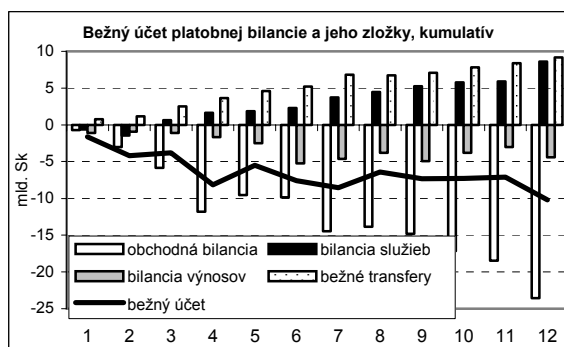
Bežný účet platobnej bilancie za rok 2003 skončil schodkom 10,2 mld. Sk, čo predstavuje 0,9 % z HDP. Deficit sa medziročne znížil o vyše 88 %, čo bolo spôsobené predovšetkým vplyvom nižšieho deficitu obchodnej bilancie. Zlepšenie oproti roku 2002 nastalo aj v bilancii bežných transferov a bilancii výnosov. Bilancia služieb zaznamenala pokles klad-

ného salda. Zahranický obchod s tovarmi sa - i napriek minimálnemu ekonomickému rastu krajín eurozóny - vyznačoval silným medziročným rastom vývozu, ktorý v konečnom dôsledku viac než dvojnásobne prevýšil rast dovozu. Na medziročnom náraste exportu sa najviac podieľali vozidlá a dopravné zariadenia (viac ako 63 %), stroje a prístroje a základné kovy a výrobky z nich. Na strane dovozu prispeli k medziročnému prírastku najviac vozidlá, stroje a prístroje a výrobky z plastov. Pozitívnym faktorom je, že tempo rastu dovozu investičných tovarov sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne zrýchliło. Naopak, rast dovozu spotrebných tovarov sa spomalil, čo súviselo s poklesom súkromnej spotreby.

Prameň: MF SR

Na poklese aktívneho salda bilancie služieb sa v roku 2003 podieľali všetky tri zložky, pričom najvýraznejšie prispeli dopravné služby (56 %). Spôsobil to výrazný rast výdavkov na nákladnú dopravu, hlavne automobilovú. Zvýšenie deficitu v iných službách sa prejavilo predovšetkým v poisťovaciach a finančných službách a službách výpočtovej techniky. Medziročné zlepšenie deficitu bilancie výnosov bolo spôsobené zmenou metodiky výpočtu kompenzácie pracovníkov a miernym poklesom deficitu výnosov z investícií. Tento bol ovplyvnený rastom príjmov z rezerv NBS a poklesom platených úrokov z úverov, ktorých pozitívny efekt prevýšil rast platených úrokov z vládnych obligácií v Sk. Nárast aktívneho salda bežných transferov bol ovplyvnený znížením prevodov do zahraničia, a to fyzických aj právnických osôb.

Prameň: MF SR

Prírastok zdrojov na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie sa v roku 2003 realizoval prostredníctvom priamych a ostatných krátkodobých investícií, zatiaľ čo portfóliové a ostatné dlhodobé investície zaznamenali úbytok. Z čistého prírastku priamych zahraničných investícií vo forme majetkovej účasti zahraničných investorov v SR tvorili privatizačné príjmy 30 %. Medziročne poklesli, aj spolu so vstupom priamych zahraničných investícií do súkromného sektora. Tie tvorili 75 % z úrovne roku 2002, pričom hlavnou príčinou ich poklesu bol nižší vstup kapitálu do bankového sektora a do obchodu, zatiaľ čo v priemysle prírastok investícií prevýšil úroveň z roku 2002.

Celkové devízové rezervy NBS ku koncu roka 2003 dosiahli 12 149 mil. USD, čo v medziročnom porovnaní predstavovalo nárast o 2 953,5 mil. USD. Ich stav ku koncu roka zodpovedal približne 5,6-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb SR.

V uplynulom roku sa výmenný kurz slovenskej koruny voči euru zhodnotil v priemere o 2,8 % a voči americkému doláru o 18,9 %, čo bolo spôsobené predovšetkým vývojom krízového kurzu EUR/USD.

Dôležitým ekonomickým faktorom nepochybne je množstvo peňazí v obehu, preto aj vývoj na finančnom trhu sa zaraďuje medzi kľúčové oblasti makroekonomiky. Bankový sektor tak plní významnú úlohu pri finančnom sprostredkovaní.

Priemerná medziročná dynamika peňažnej zásoby sa zmiernila z úrovne 7,7% v roku 2002 na 5,5% v roku 2003 v bežnom kurze; analogicky sa spomalil rast vo fixnom kurze roku 1993. Na strane pasív zaznamenal vývoj peňažnej zásoby v roku 2003 čiastočné štrukturálne zmeny. Najvýraznejšie štrukturálne zmeny sa prejavili vo vývoji termínovaných vkladov obyvateľstva predovšetkým v dôsledku vplyvu úrokových sadziieb a vo vývoji vkladov v cudzej mene pod vplyvom vývoja výmenného kurzu slovenskej koruny. Na poklese priemernej medziročnej dynamiky peňažnej zásoby (v bežnom i fixnom kurze) sa najviac po-

dieľal vývoj vkladov v cudzej mene, a to predovšetkým u obyvateľstva. Vývoj peňažnej zásoby po zohľadnení štruktúry rastu HDP nevyvolal dopytové inflačné tlaky.

V roku 2003 pokračoval trend zvyšovania dynamiky objemu úverov podnikom a obyvateľstvu. Podľa predbežných údajov NBS vzrástol objem úverov o 46,9 mld. Sk, t.j. o 14,2%. V porovnaní s rokom 2002 došlo k zmene v štruktúre úverov, ktoré najvýraznejšie determinujú rast celkového objemu úverov. Kým rast celkového objemu úverov v roku 2002 podporovali najmä korunové úvery podnikom, vlni sa na prírastku najviac podieľali korunové úvery poskytnuté obyvateľstvu (ročný nárast ku koncu roka o 23,6 mld. Sk), predovšetkým hypotekárne úvery (ročný nárast ku koncu roka o 13,5 mld. Sk) a úvery v cudzej mene poskytnuté podnikom (ročný nárast ku koncu roka o 16,1 mld. Sk). Výraznejší rast hypotekárnych úverov poskytnutých obyvateľstvu vyvolali legislatívne zmeny v hypotekárnom bankovníctve, avšak v prípade úverov denominovaných v cudzej mene určených podnikom sa presadili očakávania vo vývoji výmenného kurzu slovenskej koruny, nižšie úrokové sadzby a s tým spojené špekulácie.

Vo vývoji priemernej úrokovej miery zo stavu úverov pokračoval v roku 2003 zostupný trend. Kým priemerná úroková miera v januári dosiahla 8,43%, v decembri sa dostala na úroveň 7,69%. Podobne aj priemerná úroková miera z čerpaných úverov poklesla ku koncu roka na 7,24% z východiskovej úrovne 7,44%, avšak jej vývoj bol v priebehu roka podstatne volatilnejší.

Analogicky mal aj vývoj priemernej úrokovej miery z vkladov mierne klesajúcu tendenciu; v decembri 2003 dosiahla 3,01%, čo predstavuje jej ročný pokles z východiskovej hodnoty o 39 bázičných bodov. Po zohľadnení spotrebiteľskej inflácie reálna úroková miera z vkladov dosiahla v decembri úroveň -6,29% a v priemere za rok 2003 -5,21%. Avšak takto upravená miera odráža aj rast cien tovarov a služieb, ktoré zvyčajne nie sú predmetom sporenia.

K dôležitým indikátorom finančného trhu patria aj úrokové sadzby medzibankového trhu, ktoré vplyvajú na výšku diskontných sadzieb štátnych pokladničných poukážok, kupónových sadzieb štátnych dlhopisov a ich priemerných výnosov do splatnosti na primárnom trhu, čo v konečnom dôsledku determinuje výšku úrokových nákladov na refinancovanie štátneho dlhu vo forme emisií štátnych cenných papierov. Vývoj úrokových sadzieb BRIBOR kratších splatností a následne aj dlhších splatností bol v roku 2003 ovplyvnený predovšetkým vývojom kľúčových úrokových sadzieb NBS, likvidity v bankovom sektore a očakávaní na finančnom trhu v spojitosti s vývojom ekonomických fundamentov. V porovnaní s rokom 2002 zaznamenali úrokové sadzby dlhšej splatnosti vyšší pokles ako sadzby kratšej splatnosti.

Kým priemerná ročná sadzba 12M BRIBOR sa znížila o 2 percentuálne body, sadzba 1M BRIBOR sa znížila v priemere o 1,51 percentuálneho bodu. Vývoj v časovej štruktúre úrokových sadzieb v roku 2003 oproti roku 2002 pôsobil v prospech znižovania úrokových nákladov na refinancovanie štátneho dlhu.

Hrubý disponibilný príjem domácností vzrástol v roku 2003 v bežných cenách o 6,2% a dosiahol 711,6 mld. Sk (rok 2002 disponibilný príjem 670,0 mld. Sk). Na 6,0 % raste bežných príjmov sa najviac podieľal rast odmien zamestnancov (hrubé mzdy), ktoré k rastu prispeli 3 percentnými bodmi a rast hrubého zmiešaného dôchodku, ktorý prispel 2,4 p.b.. Na strane výdavkov k celkovému rastu o 5,5% prispel hlavne nárast sumy zaplatených daní a sociálnych príspevkov. Domácnosti väčšinu (94%) svojho disponibilného príjmu spotrebovali. Súkromná spotreba sa medziročne zvýšila o 7,1%, avšak reálne došlo k jej poklesu o 0,6%. Množstvo hrubých úspor sa – tradične - zvýšilo najmä v poslednom štvrtroku, avšak úspory za celý rok 2003 poklesli o 3,9%. Podiel úspor na hrubom disponibilnom dôchodku klesol na 6,7 %. Domácnosti si úsporami kryli časť svojich výdavkov na spotrebu, a tým čiastočne kompenzovali vplyv reálneho poklesu hrubých disponibilných príjmov.

v bežných cenách, mld. Sk	2003				
	1.Q.	2.Q.	3.Q.	4.Q.	rok
Bežné príjmy	226,7	228,6	235,3	272,3	962,9
<i>medziročný rast v %</i>	7,4	6,2	5,7	5,2	6,0
Odmeny zamestnancov	110,8	119,5	122,3	141,4	494,0
<i>medziročný rast v %</i>	6,8	5,8	5,4	5,6	5,9
z toho hrubé mzdy a platy	82,8	89,2	90,8	105,4	368,3
<i>medziročný rast v %</i>	6,1	5,4	5,3	5,7	5,6
Hrubý zmiešaný dôchodok - príjmový	64,5	59,0	60,9	80,5	264,9
<i>medziročný rast v %</i>	9,1	8,9	8,8	9,2	9,0
Dôchodky z majetku - príjmové	7,9	6,7	7,0	6,4	28,1
<i>medziročný rast v %</i>	-4,2	-17,0	-10,7	-20,0	-12,9
Sociálne dávky	34,7	35,7	36,1	37,5	143,9
<i>medziročný rast v %</i>	5,6	10,5	6,5	6,2	7,2
Ostatné bežné transfery - príjmové	8,8	7,8	8,9	6,6	32,0
<i>medziročný rast v %</i>	21,8	0,6	1,1	-19,5	0,4
Bežné výdavky	59,6	58,2	62,2	71,3	251,3
<i>medziročný rast v %</i>	6,8	6,0	5,3	4,3	5,5
Dôchodky z majetku - výdavkové	1,4	1,4	1,7	2,0	6,5
<i>medziročný rast v %</i>	15,8	-3,3	16,3	47,7	18,7
Bežné dane z dôchodkov, majetku a iné	13,4	9,8	12,2	14,9	50,3
<i>medziročný rast v %</i>	5,9	4,2	8,8	2,5	5,2
Sociálne príspevky	38,1	40,5	43,4	48,3	170,3
<i>medziročný rast v %</i>	8,3	6,1	6,9	4,6	6,4
Ostatné bežné transfery - výdavkové	6,7	6,4	5,0	6,1	24,1
<i>medziročný rast v %</i>	-0,5	10,7	-15,6	-3,3	-2,2
Hrubý disponibilný dôchodok	167,1	170,5	173,1	201,0	711,6
<i>medziročný rast v %</i>	7,5	6,3	5,8	5,5	6,2

Úpravy vyplývajúce zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzijných fondov	0,9	0,8	0,9	0,7	3,3
<i>medziročný rast v %</i>					22,2
Hrubé úspory domácností	8,3	7,3	5,9	25,9	47,4
<i>medziročný rast v %</i>	-9,2	10,5	-8,2	-4,7	-3,9
Súkromná spotreba	159,6	164,0	168,0	175,8	667,5
<i>medziročný rast v %</i>	8,7	6,2	6,5	7,0	7,1

Prameň: ŠÚ SR

Priemerný objem vkladov obyvateľstva sa medziročne zvýšil o 1,5%, čo predstavuje 4,7 mld. Sk. Tento mierny rast je dôsledkom poklesu reálnych príjmov a odlivu peňazí z termínovaných vkladov kvôli nižším úrokovým mieram. Naopak, úvery zaznamenali ďalšie zrýchlenie dynamiky rastu na 28,1%. Aj keď sa javí toto tempo ako vysoké, objem úverov činí len 22 % hodnoty vkladov. Miera rastu úverov sa medziročne zvýšila o 4,6 p.b. Rast úverov súvisí s vyššou dôverou obyvateľstva vo vývoj ekonomiky, vykrývaním výpadku v reálnych príjmoch, nižšími úrokovými sadzbami a zároveň aj s rozvojom úverových produktov komerčných bánk.

	Priemerný stav v 2003 (mld. Sk)	Rast 2003/2002 (v %)	Zmena 2003/2002 (mld. SKK)
Úvery	71,5	28,1	15,7
Neterminované vklady	80,3	15,8	11,0
Termínované vklady	245,2	-2,5	-6,3
Vklady v cudzej mene*	62,6	-12,5	-9,0
Celkové úvery	71,5	28,1	15,7
Celkové vklady**	325,6	1,5	4,7

* vo fixnom kurze

** bez vkladov v cudzej mene

Prameň: ŠÚ SR

Kapitálový trh, predovšetkým dlhopisový trh, plní dôležitú funkciu z hľadiska refinancovania štátneho dlhu. V roku 2003 mali na vývoj priemerných výnosov do splatnosti, ktoré odzrkadľujú úrokové náklady emisií štátnych dlhopisov, vplyv očakávania o vývoji kľúčových úrokových sadzieb NBS a výmenného kurzu Sk, ako i výkyvy devízových trhov v stredoeurópskom regióne a vývoj výsledkov z už realizovaných aukcií na primárnom trhu. Tieto faktory iniciovali v priebehu roka 2003 krátkodobé posuny výnosovej krivky štátnych dlhopisov na sekundárnom trhu. Zároveň pohyby výnosov do splatnosti na tomto trhu pôsobili na obchodovanie na primárnom trhu.

V dôsledku vzájomných väzieb medzi primárnym, sekundárnym dlhopisovým a medzibankovým trhom sa v niektorých aukciách využil v úvode roka dopyt po štátnych dlhopisoch s dvojročnou, päťročnou, sedemročnou a desaťročnou splatnosťou na primárnom trhu na zníženie refinančného a úrokového rizika štátneho dlhu splatného v roku 2003. Avšak

za účelom znižovania úrokových nákladov sa v priebehu roka uskutočnili aj zmeny v harmonograme emisií. Výsledkom boli realizované emisie 1-ročných a 1,5-ročných dlhopisov s nulovým kupónom, pri ktorých sa vytvoril priestor pre vyššie akceptované objemy pri nižších priemerných výnosoch do splatnosti. Okrem toho sa refinančné riziko znižovalo aj emisiou 2-ročných eurobondov s pohyblivým kupónom viazaným na 3-mesačný Euribor v objeme 500 mil. EUR. V závere roka sa táto emisia otvorila a navýšila o ďalších 250 mil. EUR v záujme zníženia úrokových nákladov.

II. Výsledky hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu

1. Zámery a opatrenia rozpočtovej politiky v roku 2003

1.1. Výsledky rozpočtového hospodárenia

Základným zámerom rozpočtovej politiky v roku 2003 bolo prispieť k stabilnému a rovnovážnemu ekonomickému vývoju a k napĺňaniu integračných zámerov vlády. Zámerom bolo aj výraznejšie stransparentnenie rozpočtových vzťahov priamym zakomponovaním nákladov na reštrukturalizáciu bánk do rozpočtovaných výdavkov a do plánovaného deficitu verejných financií a ich zosúladenie s medzinárodne uplatňovanými metodikami. Verejné rozpočty v roku 2003 boli zostavené už v metodike ESA 95 (European System of Integrated Economic Accounts). Pre rok 2003 bola stanovená maximálna úroveň schodku verejného rozpočtu v podmienkach ESA 95 vo výške 57,5 mld. Sk, čo predstavuje 4,97% HDP.

Štátny rozpočet na rok 2003 bol schválený zákonom NR SR č. 750/2002 Z. z.. Základnými ukazovateľmi boli rozpočtované príjmy vo výške 235 400,0 mil. Sk, výdavky 291 437,2 mil. Sk a schodok 56 037,2 mil. Sk.

Aj napriek problémom, ktoré sa vyskytli už v priebehu prvej polovice roku 2003 v oblasti plnenia rozpočtovaných príjmov, možno výsledky rozpočtového hospodárenia hodnotiť pozitívne. Príjmy štátneho rozpočtu k 31. 12. 2003 dosiahli 233 071,1 mil. Sk, výdavky 289 044,2 mil. Sk a rozpočtové hospodárenie sa skončilo schodkom 55 973,1 mil. Sk.

Prehľad o základnej štruktúre príjmov a výdavkov, ako aj odkaz na ich podrobnejšie zhodnotenie v ďalšom texte tohto materiálu poskytujú nasledujúce údaje (v mil. Sk, resp. v %):

Príjmy/Výdavky	Rozpočet		Skutočnosť	% k upr.	odkaz na príslušný text
	Schválený	Upravený			
Príjmy spolu	235 400	240 995	233 071	96,7	str. 19
v tom:					
daňové	215 604	215 604	200 150	92,8	str. 21
nedaňové	12 033	12 333	17 312	140,4	str. 30
granty a transfery	4 004	9 331	12 192	130,7	str. 34
príjmy zo splácania úverov a pôžičiek a z predaja majetkových účastí	3 759	3 727	3 417	91,7	str. 35

Výdavky spolu	291 437	295 942	289 044	97,7	str. 37
v tom:					
bežné	253 472	255 292	247 490	96,9	str. 38
kapitálové	32 530	32 511	29 112	89,5	str. 47
poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku a splácanie istiny	5 435	8 139	7 874	96,7	str. 50
prevod prostriedkov	0	0	4 568	0,0	str. 51
Prebytok (+), schodok (-)	- 56 037	- 54 947	- 55 973		

prameň: MF SR

1.2. Základná analýza vývoja príjmov

Plnenie rozpočtových zámerov v priebehu roka 2003 zásadne ovplyvňoval hlavne nepriaznivý vývoj daňových príjmov. Na ich výpadku sa popri dani z príjmov fyzických osôb a dani z príjmov vyberanej zrážkou dominantnou mierou podieľala daň z pridanej hodnoty z dôvodu nenaplnenia predpokladaného efektu z účinnosti legislatívnych zmien. Tento vývoj bol čiastočne eliminovaný urýchlením realizácie časti daňovej reformy z titulu zvýšenia sadzieb spotrebných daní od 1.8.2003 (spotrebnej dane z minerálnych olejov, spotrebnej dane z piva a spotrebnej dane z tabaku a z tabakových výrobkov), čo sa prejavilo ich zvýšeným plnením. Najväčšou mierou sa však na eliminácii výpadku daňových príjmov podieľalo prekročenie rozpočtovaného objemu nedaňových príjmov, ktoré vychádza zo skutočnosti, že v rozpočte neboli zahrnuté jednorazové nedaňové príjmy, ktoré by mohli pôsobiť ako rizikový faktor a z grantov a transferov prevažne prekročenie transferov zo štátnych finančných aktív.

Detailná analýza jednotlivých príjmov je uvedená v časti 2 tejto kapitoly.

1.3. Základná analýza vývoja výdavkov

V hospodárení s výdavkami štátneho rozpočtu sa počas roka prelínali dve základné tendencie:

- nutnosť rozpočtovo riešiť viaceré pôvodne nepredpokladané výdavkové tituly: spolu sa (s čiastočným použitím rezerv štátneho rozpočtu) vynaložili zdroje v objeme takmer 8,6 mld. Sk. Ide najmä o neprijatie novely zákona o verejnej službe, ktoré si vynútilo špecifikovať dodatočné rozpočtové zdroje v rozsahu 1,5 mld. Sk ešte pred účinnosťou zákona o štátnom rozpočte, výdavky súvisiace s PSA Peugeot v sume 2,2 mld. Sk, oddĺženie škôl (1 mld. Sk), výdavky na elimináciu následkov sucha (400 mil. Sk), nutnosť riešiť platby štátnych hmotných rezerv 2,2 mld. Sk.

Skutočnosť, že viaceré výdavkové tituly bolo potrebné riešiť už na začiatku roka, do istej miery negatívne ovplyvnila manévrovací priestor ministerstva financií pri aplikácii zámerov rozpočtovej politiky,

- zabezpečiť úsporu výdavkov v nadväznosti na riziká rozpočtu: dodatočné prostriedky sa vyčlenili jednak viazaním výdavkov rozpočtových kapitol, ako i včasnou špecifikáciou výdavkov, u ktorých sa opodstatnene predpokladala ich možná úspora. Okrem toho ministerstvo financií iniciovalo úsporu výdavkov v menej naliehavých tituloch. Úspory sa prejavili najmä v hospodárení kapitoly Štátny dlh, v čerpaní výdavkov určených na spolufinancovanie a v časti kapitálových výdavkov.

Realizácia výdavkov rešpektovala schválené legislatívne úpravy a ďalšie opatrenia fiškálnej politiky, ktorých prínosy boli premietnuté už v schválenom rozpočte.

V mzdovej oblasti sa realizovali zákonné úpravy, ktoré znížili mzdovú nárokovosť v štátnej a verejnej službe. Zrušil sa ďalší plat zamestnancov v štátnej službe, došlo k posunom termínov uplatnenia nového systému odmeňovania a k zmenám vo valorizácii plátov niektorých skupín zamestnancov verejnej správy. Dočasné riziko predstavoval problematický proces schvaľovania novely zákona o verejnej službe, ktorou sa mal zrušiť ďalší plat zamestnancov vo verejnej službe.

S cieľom obmedziť nárast výdavkov v sociálnej oblasti boli prijaté osobitné opatrenia fiškálnej politiky najmä legislatívneho charakteru. V rámci štátnych sociálnych dávok a dávok sociálneho zabezpečenia bol prehodnotený najmä systém vyplácania prídavkov na deti, príspevkov k prídavkom na deti a rodičovského príspevku. Ponechalo sa celoplošné poskytovanie prídavku na dieťa s tým, že sa zrušila diferenciácia s ohľadom na vek dieťaťa u rodín s vyššími príjmami a stanovila sa jednotná dávka na dieťa, zvýšila sa adresnosť poskytovania týchto dávok, čím sa dosiahli úspory rozpočtovaných výdavkov. V oblasti poskytovania sociálnych dávok nadobudli účinnosť legislatívne zmeny a to najmä zníženie nárokovateľnosti na sociálne dávky pre občanov v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov stanovením maximálnej hranice vyplácanej dávky a sprísnenie podmienok evidencie nezamestnaných na úradoch práce. Tým sa zabezpečilo neprekročenie rozpočtovaného objemu po úpravách. Ďalšie úspory sa dosiahli prijatím opatrení legislatívneho charakteru v oblasti participácie štátu na financovaní nástrojov aktívnej politiky trhu práce a zrušenie spolupôsobnosti štátneho rozpočtu na tvorbe garančného fondu.

Rozpočtové zámery v oblasti bytovej politiky sa podarilo zrealizovať znížením výšky štátnej prémie v stavebnom sporení a znížením bonifikácie úrokov pri hypotekárnych úveroch uplatnením novely zákona o stavebnom sporení a novely zákona o bankách.

V oblasti štátnych záruk boli prijaté opatrenia na obmedzenie ich poskytovania vymedzením titulov, na ktoré možno štátne záruky prevziať, ktorými sa prakticky eliminovalo poskytnutie nových garancií s vysokou mierou rizika. V rámci stanoveného limitu neboli prevzaté nové štátne záruky.

V oblasti kapitálových výdavkov sa zabezpečilo predovšetkým financovanie diaľnic a rýchlostných komunikácií a pri ostatných investíciách prednostné financovanie potrieb na rozostavaných stavbách, financovaných hlavne formou individuálnych kapitálových výdavkov.

Dodatočné požiadavky rozpočtových kapitol na výdavky sa podarilo ministerstvu financií efektívne eliminovať aj tým, že uznesením vlády sa uložilo správcom rozpočtových kapitol, aby všetky materiály s rozpočtovými dôsledkami pred predložením na rokovanie vlády predložili na rokovanie Porady ekonomických ministrov. Tu sa viaceré požiadavky kapitol na dodatočné zdroje štátneho rozpočtu, najmä na základe zásadných stanovísk ministerstva financií, podarilo eliminovať.

Dôslednejšie sa posudzovali žiadosti rozpočtových kapitol o poskytnutie výnimiek z časového použitia výdavkov podľa § 54 ods.1 písm. f) zákona o rozpočtových pravidlách. S cieľom získať presnejšiu špecifikáciu výdavkov, ktoré rozpočtové kapitoly z rôznych dôvodov v roku 2003 nevyčerpajú a budú od ministerstva financií požadovať súhlas s ich čerpaním v roku 2004, oslovilo ministerstvo v októbri minulého roku rozpočtové kapitoly o predloženie konkrétnych výdavkových titulov. Špecifická situácia nastala v prípade tých výnimiek z časového použitia, ktoré sa poskytli ešte pred rokom 2003. V zmysle novely zákona o rozpočtových pravidlách sa ich poskytovanie modifikovalo. Tieto výdavky poukázali rozpočtové kapitoly do štátneho rozpočtu, čím posilnili nedaňové príjmy štátneho rozpočtu a tým sa do istej miery podieľali na eliminácii rizík rozpočtu. Z nedočerpania výdavkov rozpočtovaných v roku 2003, ktoré rozpočtové kapitoly predpokladali spolu v objeme cca 11 - 12 mld. Sk, sa poskytli výnimky z časového použitia v objeme 9,6 mld. Sk.

Ako vyplýva z doteraz uvedeného, reálne podmienky rozpočtového hospodárenia v roku 2003 si vyžiadali korekciu viacerých rozpočtovaných príjmových i výdavkových položiek. V zmysle zákona Národnej rady SR č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov ministerstvo financií vykonalo vo vzťahu k jednotlivým rozpočtovým kapitolám spolu 1 013 rozpočtových opatrení. Ich prehľad a fotokópie boli na základe § 23

zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. zaslané Najvyššiemu kontrolnému úradu SR.

Rozpočtovými opatreniami sa výdavky štátneho rozpočtu zvýšili o 4 505,0 mil. Sk a príjmy o 5 595,0 mil. Sk. Dodržal sa zákon o štátnom rozpočte, v zmysle ktorého bolo možné výdavky štátneho rozpočtu v roku 2003 zvýšiť o 5 % bez zvýšenia schodku štátneho rozpočtu, keď v skutočnosti sa výdavky zvýšili o 1,5 %.

Takmer polovica rozpočtových opatrení (434) sa realizovala v kapitolách krajských úradov a v kapitole Súhrnný finančný vzťah. Zvýšený počet realizovaných rozpočtových opatrení v týchto kapitolách súvisel predovšetkým s delimitáciou finančných prostriedkov v rámci reformy verejnej a štátnej správy.

Realizáciu rozpočtových opatrení v prevažnej miere vyvolalo nevyhnutné a neodkladné riešenie vo forme viazania (z titulu porušenia rozpočtovej disciplíny, resp. z titulu delimitácie), povoleného prekročenia a presunu v oblasti rozpočtových výdavkov štátneho rozpočtu. Realizáciou rozpočtových opatrení sa súčasne vytváral priestor pre zabezpečenie pôvodne nerozpočtovaných vyššie uvedených úloh, nutnosť riešenia ktorých sa ukázala v priebehu roka.

1.4. Monitorovanie rozpočtového hospodárenia počas roku

Realizácia zámerov rozpočtovej politiky v roku 2003 si vyžiadala zrýchlenie postupu reforiem v jednotlivých odvetviach, plnenie navrhnutých konkrétnych legislatívnych úprav na strane príjmov i výdavkov, ako aj prijatie ďalších opatrení na zamedzenie rýchleho rastu rozpočtovaných výdavkov obligatorného charakteru v mzdovej, sociálnej a bytovej politike.

V priebehu roka Ministerstvo financií SR priebežne analyzovalo plnenie základných ukazovateľov schváleného rozpočtu, aktualizovalo predpoklady plnenia celkových príjmov, celkových výdavkov a schodku, kvantifikovalo riziká plnenia štátneho a verejného rozpočtu tak na hotovostnom, ako aj akruálnom princípe a formulovalo opatrenia na elimináciu vzniknutých rizík.

V snahe upozorniť na vzniknuté napätie v plnení daňových príjmov, ktoré bolo spôsobené hlavne výpadkom dane z pridanej hodnoty, ministerstvo financií predložilo v máji vláde materiál „Vývoj slovenskej ekonomiky v mesiacoch január až apríl 2003 a návrh opatrení na elimináciu rizík vo verejných financiách v roku 2003“.

Analýza predpokladaného vývoja daňových príjmov verejnej správy a predpoklad čerpania výdavkov štátneho rozpočtu do konca roku 2003 - v nadväznosti na aktualizovaný vývoj plnenia rozpočtovaných príjmov a na aktualizáciu makroekonomickej prognózy ako jed-

ného z východísk pri zostavovaní predikcií vývoja fiškálnych parametrov - bola v auguste predložená vláde v dokumente „Výsledky verejných financií v prvom polroku 2003 a predpokladaný vývoj do konca roku 2003“.

Pred koncom roka 2003 vláda prerokovala „Správu o výsledkoch verejných financií v prvých troch štvrtrokoch 2003 a predpokladanom vývoji do konca roku 2003“. V správe bol spresnený hotovostný výpadok príjmov v štátnom rozpočte a súčasne predložený a vládou schválený návrh na jeho krytie postupným použitím štátnych finančných aktív. Okrem uvedených materiálov boli vláde predkladané pravidelné správy o plnení štátneho rozpočtu.

2. Príjmy štátneho rozpočtu

Štátny rozpočet na rok 2003, schválený zákonom Národnej rady SR č. 750/2002 Z. z. z 11.12.2002 stanovil celkové rozpočtové príjmy vo výške 235 400,0 mil. Sk. V porovnaní s dosiahnutou skutočnosťou roku 2002 je to o 15 038,1 mil. Sk, resp. o 6,8 % viac.

V rámci úhrnných rozpočtovaných príjmov sa mali daňové príjmy v porovnaní s dosiahnutou skutočnosťou roku 2002 zvýšiť o 26 759,6 mil. Sk a príjmy z grantov a transferov o 2 346,6 mil. Sk. Na druhej strane malo dôjsť k poklesu nedaňových príjmov o 8 808,7 mil. Sk a príjmov zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí o 5 259,4 mil. Sk. Táto kvantifikácia príjmov štátneho rozpočtu vychádzala z predpokladaných makroekonomických ukazovateľov vývoja ekonomiky v roku 2003, zo schválených noviel daňových zákonov, z predpokladu vývoja plnenia daní, vývoja zamestnanosti a vývoja miezd.

Rozpočet predpokladal inkaso daňových príjmov vo výške 215 604,0 mil. Sk, čo predstavuje až 91,6% z celkových rozpočtovaných príjmov. Kvantifikácia daňových príjmov vychádzala z vývoja plnenia jednotlivých druhov daní v posledných rokoch a zohľadňovala viaceré zmeny v daňovej legislatíve: schválenie novely zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorou sa znížená sadzba 10% zvýšila na 14% a základná sadzba 23% znížila na 20%, novely zákona o spotrebnej dani z minerálnych olejov a novely zákona o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov.

V priebehu roka na základe splnomocnenia vlády, resp. ministra financií podľa § 54 zákona o rozpočtových pravidlách, resp. § 2 zákona o štátnom rozpočte na rok 2003 došlo k výrazným úpravám ukazovateľov štátneho rozpočtu schválených zákonom. Príjmy štátneho rozpočtu sa vykonanými rozpočtovými opatreniami zvýšili o 5 595,0 mil. Sk na 240 995,0 mil. Sk. Výrazne o 5 326,9 mil. Sk sa zvýšil rozpočet príjmov z grantov a transferov pred-

všetkým v dôsledku prevodu prostriedkov z Fondu národného majetku SR a rozpočet príjmov zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja účastí sa znížil o 31,6 mil. Sk. Schválený rozpočet nedaňových príjmov sa zvýšil len nepatrne o 299,7 mil. Sk, pri daňových príjmoch nedošlo k úprave pôvodného rozpočtu.

V skutočnosti boli rozhodujúce príjmy štátneho rozpočtu v porovnaní s ukazovateľmi štátneho rozpočtu stanovenými zákonom a úpravami vykonanými v priebehu roka splnené takto (v mil. Sk):

P r í j m y	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003		Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	Schválený	Upravený	4	4/3x100	4 – 3	4/1x100
A. Daňové príjmy	188 844,4	215 604,0	215 604,0	200 150,0	92,8	-15 454,0	106,0
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	67 073,6	73 399,0	73 399,0	70 094,9	95,5	-3 304,1	104,5
Dane z majetku	2 204,5	1 300,0	1 300,0	2 664,0	204,9	1 364,0	120,8
Domáce dane na tovary a služby	115 570,7	137 245,0	137 245,0	123 326,6	89,9	-13 918,4	106,7
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	3 995,6	3 660,0	3 660,0	4 064,5	111,1	404,5	101,7
B. Nedaňové príjmy	20 841,4	12 032,7	12 332,4	17 312,5	140,4	4 980,1	83,1
Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	1 583,9	414,0	452,5	612,7	135,4	160,2	38,7
Administratívne a iné poplatky	12 141,1	7 101,6	6 735,8	7 300,9	108,4	565,1	60,1
Kapitálové príjmy	379,4	111,6	379,3	602,5	158,8	223,2	158,8
Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	1 850,1	733,5	726,0	1 500,2	206,6	774,2	81,1
Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov	141,6	82,1	77,7	281,2	361,9	203,5	198,6
Iné nedaňové príjmy	4 745,3	3 589,9	3 961,1	7 015,0	177,1	3 053,9	147,8
C. Granty a transfery	1 657,7	4 004,3	9 331,2	12 192,0	130,7	2 860,8	735,5
Bežné a všeobecné granty a transfery	1 501,3	4 003,1	9 328,5	12 105,6	129,8	2 777,1	806,3
Kapitálové granty a transfery	156,4	1,2	2,7	86,4	3 200,0	83,7	55,2
D. Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí	9 018,4	3 759,0	3 727,4	3 416,6	91,7	- 310,8	37,9
Príjmy z domácich úverov a pôžičiek – istín	2 919,6	3 759,0	3 727,4	3 416,6	91,7	- 310,8	117,0
Príjmy zo zahraničných úverov a pôžičiek – istín	6 098,8	0,0	0,0	0,0	x	0,0	x
Príjmy z predaja účastí	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0	x
Príjmy spolu	220 361,9	235 400,0	240 995,0	233 071,1	96,7	- 7 923,9	105,8

Prameň: MF SR

Skutočné príjmy štátneho rozpočtu dosiahli 233 071,1 mil. Sk a boli o 2 328,9 mil. Sk nižšie než v schválenom rozpočte a o 7 923,9 mil. Sk nižšie než v upravenom rozpočte. Medziročne boli celkové príjmy štátneho rozpočtu o 12 709,2 mil. Sk, t.j. o 5,8% vyššie.

Daňové príjmy sumou 200 150,0 mil. Sk v súhrne nedosiahli rozpočtovanú úroveň o 15 454,0 mil. Sk. Zámery rozpočtu sa nesplnili pri dani z príjmov fyzických osôb, dani

z príjmov právnických osôb a dani z príjmov vyberanej zrážkou, avšak najvýraznejší výpadok vo vzťahu k rozpočtu bol v skupine nepriamych daní, konkrétne dane z pridanej hodnoty. Jej inkaso len na 84,3% predstavuje výpadok 15 605,3 mil. Sk oproti rozpočtu. Čiastočne bol tento výpadok kompenzovaný vyšším výberom spotrebných daní, ktorý prevýšil ich rozpočtovanú sumu o 1 847,1 mil. Sk a vyššie než rozpočtované príjmy sa dosiahli aj pri majetkových daniach a daniach z medzinárodného obchodu. Aj napriek uvádzaným výpadkom bolo celkové inkaso daňových príjmov medziročne o 11 305,6 mil. Sk, t.j. o 6 % vyššie.

Nedaňové a ostatné príjmy štátneho rozpočtu dosiahli 32 921,1 mil. Sk a boli vyššie o 13 125,1 mil. Sk oproti schválenému rozpočtu a o 7 530,1 mil. Sk oproti upravenému rozpočtu. Táto skupina príjmov značne eliminovala výpadok daňových príjmov, čím sa zmiernilo nepĺnenie celkových príjmov štátneho rozpočtu. Nedaňové a ostatné príjmy štátneho rozpočtu sú vyššie oproti dosiahnutej skutočnosti roku 2002 o 1 403,6 mil. Sk, t. j. o 4,5%.

2.1. Daňové príjmy

Daňové príjmy sa rozpočtovali sumou 215 604,0 mil. Sk, ktorá sa úpravami rozpočtu v priebehu roka nezmenila. Ich rozpočet vo vzťahu k dosiahnutej skutočnosti roku 2002 bol vyšší o 26 759,6 mil. Sk, t.j. o 14,2%. V rozpočte založená vysoká dynamika vychádzala z toho, že daň z príjmov fyzických osôb sa mala zvýšiť o 12,0 %, daň z príjmov právnických osôb o 5,0 %, daň vyberaná zrážkou o 14,6%, daň z pridanej hodnoty o 20,9% a spotrebné dane o 13,1 %.

V skutočnosti dosiahli daňové príjmy 200 150,0 mil. Sk, čo predstavuje ročné plnenie rozpočtu na 92,8 %. Ich inkaso je o 15 454,0 mil. Sk nižšie než sa rozpočtovalo, a to najmä nesplnením rozpočtovaných príjmov dane z pridanej hodnoty o 15 605,3 mil. Sk.

Medziročne sú daňové príjmy vyššie o 11 305,6 mil. Sk, pričom vyšší bol výber všetkých druhov daní okrem daní z príjmov fyzických osôb z podnikania a dane vyberanej zrážkou.

Súhrnný prehľad o plnení daňových príjmov poskytujú nasledovné údaje (v mil. Sk):

Druh daňových príjmov	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003		Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	Schválený	Upravený	4	4/3x100	4 - 3	4/1x100
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	67 073,6	73 399,0	73 399,0	70 094,9	95,5	-3 304,1	104,5
Daň z príjmov fyz. osôb	29 826,8	33 399,0	33 399,0	31 892,2	95,5	-1 506,8	106,9
Daň z príjmov práv. osôb	27 908,3	29 300,0	29 300,0	29 059,7	99,2	-240,3	104,1
Dane z príjmov vyb. zrážkou	9 338,5	10 700,0	10 700,0	9 143,0	85,4	-1 557,0	97,9
Dane z majetku	2 204,5	1 300,0	1 300,0	2 664,0	204,9	1 364,0	120,8
Domáce dane na tovary a služby	115 570,7	137 245,0	137 245,0	123 326,6	89,9	-13 918,4	106,7
Daň z pridanej hodnoty	82 240,7	99 400,0	99 400,0	83 794,7	84,3	-15 605,3	101,9
Spotrebné dane	32 001,4	36 200,0	36 200,0	38 047,1	105,1	1 847,1	118,9
Dane z použitia tovaru a povolenia na výkon činnosti	1 328,6	1 645,0	1 645,0	1 426,0	86,7	-219,0	107,3
Iné dane *	0,0	0,0	0,0	58,8	x	58,8	x
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	3 995,6	3 660,0	3 660,0	4 064,5	111,1	404,5	101,7
Clo	3 832,2	3 400,0	3 400,0	3 959,1	116,4	559,1	103,3
Ostatné colné príjmy	163,4	260,0	260,0	105,4	40,5	-154,6	64,5
Daňové príjmy s p o l u	188 844,4	215 604,0	215 604,0	200 150,0	92,8	-15 454,0	106,0

* 58,8 mil. Sk predstavujú príjmy z minulých daňových sústav. V tom 54,2 mil. Sk predstavujú priame dane a 4,6 mil. Sk nepriame dane

Prameň: MF SR

2.1.1. Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku

Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku sa rozpočtovali sumou 73 399,0 mil. Sk, dosiahnuté príjmy 70 094,9 mil. Sk predstavujú plnenie rozpočtu na 95,5% s absolútnym výpadkom 3 304,1 mil. Sk.

Daň z príjmov fyzických osôb bola rozpočtovaná vo výške 33 399,0 mil. Sk, z ktorej na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov pripadá 27 699,0 mil. Sk a na daň z príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti 5 700,0 mil. Sk.

Skutočný výnos dane z príjmov fyzických osôb dosiahol 31 892,2 mil. Sk, čo je ročné plnenie na 95,5%. Na neplnení úhrnného výnosu o 1 506,8 mil. Sk sa sumou 619,1 mil. Sk podieľa daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov a sumou 887,7 mil. Sk daň z príjmov fyzických osôb z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti. Medziročne je inkaso dane z príjmov fyzických osôb vyššie o 2 065,4 mil. Sk, čo predstavuje medziročný nárast o 6,9%.

Vyšší výnos dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 2 495,4 mil. Sk bol dosiahnutý v prevažnej miere nárastom priemernej mesačnej mzdy a nárastom zamestnanosti, i keď makroekonomické vý-

chodiská rozpočtu na rok 2003 predpokladali väčší rast priemerných mesačných miezd. Ukazuje sa, že mzdy v súkromnom sektore sa prevažne naďalej upravujú vzhľadom k minuloročnej a nie k očakávanej miere inflácie. Inflácia v roku 2002 bola rekordne nízka za posledné roky, na úrovni 3,3 %, pričom v roku 2003 vzrástla na 8,5 %, v súlade s očakávaniami ministerstva financií. Nižší rast miezd bol čiastočne kompenzovaný vyšším rastom zamestnanosti, ako sa uvažovalo v štátnom rozpočte.

Inkaso dane z príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti je medziročne nižšie o 430,0 mil. Sk. Príjem štátneho rozpočtu z tejto dane bol ovplyvnený vrátením preplatiek najmä daňovým subjektom, ktoré podávajú daňové priznanie typu A, kde bol evidovaný vyšší počet vratiek a nároky na vrátenie preplatiek výrazne vzrástli. V príjmoch dane z príjmov fyzických osôb z podnikateľskej činnosti sa v roku 2003 prejavil dopad zákona 561/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) s účinnosťou od 1.1.2002, kde boli upravené daňové pásma a sadzby dane. Výnos z paušálnej dane za rok 2003 dosiahol 206,7 mil. Sk, čo je o 65,2 mil. Sk viac ako v roku 2002.

Daň z príjmov právnických osôb sa rozpočtovala vo výške 29 300,0 mil. Sk. Skutočný príjem štátneho rozpočtu bol nižší o 240,3 mil. Sk a dosiahol 29 059,7 mil. Sk (99,2 %). V medziročnom porovnaní sa na tejto dani vybralo o 1 151,4 mil. Sk, t.j. o 4,1 % viac, najmä vplyvom zvýšenia platieb preddavkov, ktoré medziročne vzrástli o 2 752,0 mil. Sk v dôsledku zvýšenia daňovej povinnosti rozhodujúcich daňových subjektov. Zníženie sadzby dane z 29% na 25% s účinnosťou od 1.1.2002, ktoré sa v daňových príjmoch prejavilo až v roku 2003, nemalo negatívny dopad na ich plnenie, pretože bol zaznamenaný medziročný nárast základu dane o 28,7 mld. Sk.

Všeobecne je možné túto daň pokladať za najťažšie predikovateľnú, pretože existuje celý rad ťažko kvantifikovateľných faktorov, ktoré ju ovplyvňujú. Zisk právnických osôb patrí všeobecne medzi najťažšie odhadnuteľné agregáty, pretože jeho vývoj je ovplyvnený viacerými faktormi vyznačujúcimi sa veľkou variabilitou v rámci ekonomického cyklu. Medzi tieto faktory patrí napríklad aj možnosť odpočítania daňovej straty a zrážkovej dane od zdaniteľného zisku. Celý rad cenných informácií bude k dispozícii v daňových priznaniach, ktoré daňové subjekty odovzdajú za rok 2003 v mesiaci marci, resp. júni 2004.

Priaznivé plnenie dane z príjmov právnických osôb bolo spôsobené taktiež vysokým rastom základu dane u subjektov s predĺženou lehotou na podanie daňových priznaní a subjektov využívajúcich služby daňových poradcov, ktorí mali možnosť podať daňové pri-

znanie do 30.6.2003. Išlo hlavne o veľké monopoly, ktoré profitovali z úprav regulovaných cien. Očakávaný pozitívny vplyv na finančné náklady mali aj klesajúce úrokové sadzby. Trend znižovania daňovej sadzby právnických osôb má dopad na zvýšenú ochotu priznávania zisku pre účel zdanenia.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou sa rozpočtovala sumou 10 700,0 mil. Sk, v skutočnosti dosiahla 9 143,0 mil. Sk. Jej plnenie vo vzťahu k rozpočtu je nižšie o 1 557,0 mil. Sk a aj medziročne bol výnos dane nižší o 195,5 mil. Sk. Príjmy z dane vyberanej zrážkou sú v podstatnej miere závislé od odvodu zrážkovej dane a odvodu preddavkov na daň z vkladov v peňažných ústavoch. Plnenie tejto dane ovplyvnili najmä výnosy z úrokov a vkladov, ktoré boli pripisované v priebehu roka a vývoj úrokových sadzieb v bankových inštitúciách, ktorý v roku 2003 zaznamenal výrazný pokles.

2.1.2. Dane z majetku

Majetkové dane tvoria daň z dedičstva, daň z darovania, daň z prevodu a prechodu nehnuteľností (tzv. „trojdaň“). Tieto dane boli rozpočtované vo výške 1 300,0 mil. Sk, ich skutočný výnos dosiahol 2 664,0 mil. Sk, čo je o 1 364,0 mil. Sk viac.

Najväčšou mierou sa na inkase uvedenej sume podieľala daň z prevodu a prechodu nehnuteľností, a to vo výške 2 424,9 mil. Sk.

Vyššie príjmy z „trojdane“ súvisia s legislatívnymi zmenami po prijatí novely zákona č. 107/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1.4.2002, v zmysle ktorej je daň splatná súčasne s podaním daňového priznania. Dôvodom vysokého plnenia týchto daní je taktiež zvýšená aktivita daňových úradov pri vyrubovaní uvedených daní za predchádzajúce obdobie. Výnos z dane z prevodu a prechodu nehnuteľností sa vyvíja i vo väzbe na vývoj situácie na trhu s nehnuteľnosťami, hodnotu prevádzaných nehnuteľností a početnosť prevodov. Situácia v oblasti odplatných prevodov a prechodov vlastníctva k nehnuteľnostiam v medziročnom porovnaní má vzrastajúcu tendenciu. V roku 2003 celkový výnos z majetkových daní vzrástol oproti roku 2002 o 459,5 mil. Sk.

Skutočný vývoj majetkových daní podľa druhov za obdobie rokov 1999-2003 bol nasledovný (v mil. Sk):

Druh dane	1999	2000	2001	2002	2003
Daň z dedičstva	83	104	105	101	86
Daň z darovania	121	143	146	174	153
Daň z prevodu a prechodu nehnuteľností	1 334	1 375	1 388	1 930	2 425
Majetkové dane spolu	1 538	1 622	1 639	2 205	2 664

Prameň: MF SR

2.1.3. Domáce dane na tovary a služby

Domáce dane na tovary a služby majú na daňových, ako aj na celkových príjmoch štátneho rozpočtu najväčší podiel. Rozpočtovali sa sumou 137 245,0 mil. Sk, skutočné plnenie vo výške 123 326,6 mil. Sk predstavuje 89,9 %.

Daň z pridanej hodnoty sa rozpočtovala sumou 99 400,0 mil. Sk, jej skutočné inkaso 83 794,7 mil. Sk predstavuje plnenie len na 84,3 %. Skutočný výnos tejto dane bol o 15 605,3 mil. Sk nižší než sa rozpočtovalo, medziročne bolo plnenie o 1 554,0 mil. Sk, t.j. o 1,9 % vyššie.

Vývoj plnenia v priebehu roku indikoval, že rozpočet dane z pridanej hodnoty bol nadhodnotený. Porovnanie s predchádzajúcimi rokmi je uvedené v nasledovnej tabuľke:

Rok	Rozpočet		Plnenie	
	mil. Sk	medziročný index	mil. Sk	medziročný index
2000	62 900	x	70 587	x
2001	64 950	1,03	73 567	1,04
2002	82 000	1,26	82 241	1,12
2003	99 400	1,21	83 795	1,02

Prameň: Daňové riaditeľstvo SR

Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že už v roku 2002, ale najmä v roku 2003 bol medziročný index rozpočtovanej dane z pridanej hodnoty oveľa vyšší, než medziročný index jej skutočného inkasa. I keď zvýšenie rozpočtu dane v roku 2003 je do istej miery zdôvodniteľné zvýšením základnej sadzby dane z 10% na 14 % (pri znížení zvýšenej sadzby z 21% na 20%), skutočný vývoj ukázal, že takto stanovený predpokladaný výnos bol nadhodnotený. V dosiahnutom výnose dane sa prejavuje aj skutočnosť, že zvýšená sadzba sa, podľa údajov Daňového riaditeľstva SR, na vstupe uplatnila až pri 67 % základu dane, ale na výstupe len pri 60% základu dane, kým znížená sadzba sa na vstupe uplatnila len pri 33 % základu dane, ale na výstupe až pri 40% základu dane.

V roku 2003 colné úrady vyinkasovali 116 785,0 mil. Sk, čo je medziročne o 1 611,4 mil. Sk menej. Daňové úrady vykázali v inkase dane z pridanej hodnoty pasívne saldo 32 990,2 mil. Sk, nakoľko komplexne zabezpečujú jej vratky aj za daň vyberanú colnými úradmi. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je však plnenie dane za daňové úrady priaznivejšie o 3 165,1 mil. Sk, na čo mal vplyv rast platieb vlastnej daňovej povinnosti.

Plnenie príjmov štátneho rozpočtu z dane z pridanej hodnoty daňovými úradmi a colnými úradmi bolo nasledovné (v mil. Sk):

Obdobie	Daňové úrady	Colné úrady
1.1. - 31.12.2002	-36 155,3	118 396,6
1.1. - 31.12.2003	-32 990,2	116 785,0
Rozdiel	+3 165,1	-1 611,4

Prameň: Daňové riaditeľstvo SR

Rozhodujúci vplyv na výnos dane z pridanej hodnoty mali uskutočnené legislatívne zmeny. V roku 2003 nadobudli účinnosť viaceré zákony, ktorými sa zmenil a doplnil zákon NR SR č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, a ktoré mali vplyv na výber dane.

Od 1.1.2003 nadobudol účinnosť zákon č. 511/2002 Z. z., ktorý zaviedol novú úpravu uplatňovania odpočtov dane podľa vecného priradovania každého prijatého zdaniteľného plnenia k plneniam, ktoré platiteľ uskutočňuje (odpočítanie v plnej výške, bez možnosti odpočítania dane a pomerné odpočítanie dane). Zaviedol tiež úpravu odpočítanej dane pri investičnom majetku nadväzne na zmenu účelu jeho použitia. Najvýraznejší vplyv na výber dane v roku 2003 mala však zmena systému pri uplatňovaní dane na vstupe, keď zákon zaviedol nové vymedzenie pojmu dane na vstupe, a to ako daň, ktorú si voči platiteľovi dane uplatnil iný platiteľ za zdaniteľné plnenie, v prípade dovozu tovaru daň vyrubená colným orgánom. Novela obsahovala prechodné ustanovenie § 55 ods. 2, podľa ktorého si za všetky nezaplatené, a teda aj neuplatnené sumy dane na vstupe za rok 2002 mohli platitelia uplatniť nárok na odpočet dane na vstupe z týchto zdaniteľných plnení naraz v januári, resp. v prvom kvartáli roku 2003. Toto ustanovenie malo vplyv na zníženie vlastnej daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie január o 1,5 mld. Sk a na zvýšenie nadmerných odpočtov u mesačných platiteľov o 9,1 mld. Sk. Celkový negatívny efekt tohto ustanovenia na príjmy štátneho rozpočtu bol 12,1 mld. Sk.

Zákon č. 511/2002 Z. z. obsahoval aj novú úpravu vrátenia nadmerných odpočtov, ktorá zaviedla princíp jeho odpočítavania v nasledujúcich zdaňovacích obdobiach od vlastnej

daňovej povinnosti, čo malo prebiehať maximálne 5 rokov a potom mal nárok na vrátenie nadmerného odpočtu zaniknúť. Takéto ustanovenie bolo v rozpore so 6. smernicou Rady EÚ o harmonizácii zákonov členských štátov o dani z obratu, ktorá povoľuje stanoviť členským štátom takéto obdobie na maximálne jeden mesiac.

Okrem toho boli zavedené výnimky, ktoré v prípade vývozu tovaru, služieb a medzinárodnej prepravy, pri nadmernom odpočte v súvislosti s odpočítaním dane pri investičnom majetku a pri vzniku nadmerného odpočtu v súvislosti s uplatňovaním zníženej sadzby dane na výstupe umožňovali jeho vrátenie do 30 dní od podania daňového priznania.

Zákonom č. 637/2002 Z. z., ktorý tiež nadobudol účinnosť 1.1.2003, došlo k úprave sadzieb dane z pridanej hodnoty, konkrétne zvýšením zníženej sadzby dane z 10 % na 14 % a znížením základnej sadzby dane z 23 % na 20 %. Na základe toho došlo k zmene zdaňovania v stavebníctve, v doprave nákladov (železničná, vodná a letecká doprava) a v zdaňovaní všetkých druhov stravovania. Pôvodný odhad ministerstva financií predpokladal zvýšenie príjmov štátneho rozpočtu z titulu zmeny sadzieb dane z pridanej hodnoty o 10,85 mld. Sk. Nezohľadňoval však príjmy colných úradov a taktiež skutočnosť, že nie vždy je možné odpočítať celú daň na vstupe z prijatých zdaniteľných plnení, takže bol nadhodnotený o 6,87 mld. Sk.

Zákonom č. 144/2003 Z. z. došlo s účinnosťou od 1.7.2003 k úprave systému odpočítavania nadmerného odpočtu. Došlo ku skráteniu lehoty na odpočítavanie nadmerného odpočtu od vlastnej daňovej povinnosti na šesť kalendárnych mesiacov a k zavedeniu podávania žiadosti na vrátenie neodpočítaného nadmerného odpočtu alebo jeho časti správcom dane. Uvedené obdobie 6 mesiacov bolo stanovené z dôvodu, aby dopad na štátny rozpočet nebol jednorazový, ale aby bol rozložený na dlhšie obdobie. Pozitívny vplyv na rozpočet z tejto legislatívnej zmeny sa v roku 2003 odhadoval na úrovni 4 mld. Sk.

Zákonom č. 255/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 1.8.2003 sa s účinnosťou od 1.1.2004 zaviedla jedna sadzba dane z pridanej hodnoty. Okrem toho najvýznamnejšou zmenou, ktorá sa prejavila už v roku 2003 bolo zavedenie zdaňovania akejkoľvek prijatej platby (aj čiastkovej) za zdaniteľné plnenie pred jeho uskutočnením. Zdaňovanie zálohových faktúr posilnilo príjmy štátneho rozpočtu v roku 2003, pretože rozpočet získal týmto spôsobom platby dane skôr ako podľa predchádzajúceho systému. Konkrétny dopad nebolo možné kvantifikovať vzhľadom na to, že neboli k dispozícii údaje o rozsahu prijímania platieb pred uskutočnením zdaniteľného plnenia (išlo predovšetkým o stavebné a leasingové spoločnosti).

Skutočný výnos DPH bol výrazne nižší oproti rozpočtovanému. Čiastočný výpadok DPH spôsobila slabšia dynamika domáceho dopytu ako sa predpokladalo v rozpočte, pod kto-

rú sa podpísal menší nárast miezd a nižšie kapitálové výdavky vlády. Hlavnými príčinami výpadku bolo nadhodnotenie výberu z titulu zmeny sadzieb a zmenená legislatíva v oblasti odpočtu dane na vstupe a nadmerných odpočtov, ktorá sa považovala za príjmovovo neutrálnu v čase zostavovania rozpočtu.

Spotrebné dane sa rozpočtovali sumou 36 200,0 mil. Sk. Príjmy štátneho rozpočtu zo spotrebných daní dosiahli 38 047,1 mil. Sk, čo je o 1 847,1 mil. Sk (105,1%) viac než sa rozpočtovalo a aj medziročne je ich inkaso o 6 045,8 mil. Sk vyššie. Z hľadiska štruktúry bol výnos jednotlivých spotrebných daní nasledovný (v mil. Sk):

Druh spotrebnej dane	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003	Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	2	3	3/2x100	3 – 2	3/1x100
z minerálnych olejov	20 447,2	21 500,0	25 797,6	120,0	4 297,6	126,2
z liehu	3 775,3	4 750,0	3 386,9	71,3	-1 363,1	89,7
z piva	1 337,5	1 850,0	1 565,4	84,6	-284,6	117,0
z vína	158,5	300,0	122,5	40,8	-177,5	77,3
z tabaku a tabakových výrobkov	6 282,9	7 800,0	7 174,7	92,0	-625,3	114,2
Spotrebné dane spolu	32 001,4	36 200,0	38 047,1	105,1	1 847,1	118,9

Prameň: MF SR

Plnenie spotrebných daní významne ovplyvnili prijaté legislatívne zmeny. V priebehu roku 2003 boli schválené tri novely zákonov o spotrebných daniach, ktoré s účinnosťou od 1.8.2003 stanovili vyššie sadzby troch spotrebných daní SR s odhadovaným zvýšením príjmov štátneho rozpočtu približne o 3,0 mld. Sk. Ide o nasledovné zákony: zákon č. 248/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 239/2001 Z. z. o spotrebnej dani z minerálnych olejov v znení neskorších predpisov, zákon č. 243/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 312/1993 Z. z. o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a zákon č. 242/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 310/1993 Z. z. o spotrebnej dani z piva v znení neskorších predpisov.

Zvýšenie sadzieb uvedených daní malo dopad na príjmy štátneho rozpočtu až od septembra 2003, pretože zdaňovacím obdobím pri spotrebných daniach je kalendárny mesiac a daň vykázaná v daňovom priznaní je splatná najneskôr do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia.

V porovnaní s plnením príjmov v roku 2002 vyinkasovali daňové úrady k 31.12.2003 menej o 665 mil. Sk, naopak, colné úrady vybrali na spotrebných daniach viac o 6 711 mil. Sk. Dôvodom je prechod správy spotrebnej dane z minerálnych olejov na colné úrady

a zároveň zrušenie spotrebnej dane z uhl'ovodíkových palív a mazív, ktorú v predchádzajúcich rokoch spravovali daňové úrady. Plnenie príjmov štátneho rozpočtu zo spotrebných daní daňovými a colnými úradmi bolo nasledovné (v mil. Sk):

Obdobie	Daňové úrady	Colné úrady
1.1. - 31.12.2002	7 403,9	24 597,4
1.1. - 31.12.2003	6 739,0	31 308,2
Rozdiel	-665,0	+6 710,8

Prameň: Daňové riaditeľstvo SR

V plnení jednotlivých druhov spotrebných daní sa prejavovali nasledovné tendencie:

Inkaso spotrebnej dane z liehu bolo medziročne nižšie o 403,7 mil. Sk, a to z dôvodu nižšieho odbytu liehovín a poklesu výroby a taktiež neuhradením daňovej povinnosti. Takisto príjem zo spotrebnej dane z vína medziročne klesol o 40,6 mil. Sk, čo vyplýva predovšetkým zo zníženia výroby šumivých vín a orientáciou výroby na tiché vína s nulovou sadzbou dane.

Výber spotrebnej dane z piva sa plnil priaznivejšie ako v roku 2002, jej inkaso k 31.12.2003 bolo o 204,3 mil. Sk vyššie. Vo zvýšení výberu dane sa prejavila najmä novelizácia zákona o spotrebnej dani z piva, ktorou boli upravené sadzby dane. Vyšší o 92,2 mil. Sk je aj príjem zo spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov, ktorý takisto ovplyvnilo najmä prijatie novely zákona o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov, ktorou sa zvýšili sadzby dane.

Príjmy štátneho rozpočtu zo spotrebnej dane z minerálnych olejov dosiahli 25 798,0 mil. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2002 o 5 350,8 mil. Sk viac. Vyšší hotovostný výber Colným riaditeľstvom SR bol spôsobený najmä zvýšením sadzieb dane k 1.1.2003 a k 1.8.2003, ako aj vysporiadaním spotrebnej dane za skladované zásoby minerálnych olejov zo strany Štátnych hmotných rezerv.

Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činností sa rozpočtovali sumou 1 645,0 mil. Sk, v tom cestná daň 1 640,0 mil. Sk a daň za dobývací priestor 5,0 mil. Sk. Skutočný výnos dosiahol 1 426,0 mil. Sk (plnenie na 86,7 %), z toho daň za dobývací priestor 3,3 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 66%. V medziročnom porovnaní bolo plnenie vyššie o 97,4 mil. Sk, rozpočtovaný výnos sa však nenaplnil o 219 mil. Sk.

Celkový výnos cestnej dane za daňové aj colné úrady bol 2 469,9 mil. Sk. Vzhľadom na to, že ide o podielovú daň, z jej výnosu bolo v zmysle zákona o štátnom rozpočte na rok 2003 prevedených 1 047,2 mil. Sk do rozpočtov obcí.

2.1.4. Dane z medzinárodného obchodu a transakcií

Zákonom o štátnom rozpočte na rok 2003 boli stanovené príjmy z cla sumou 3 400,0 mil. Sk. Skutočné plnenie dosiahlo 3 959,1 mil. Sk (116,4 %), čo je medziročne o 3,3 % viac. Nárast výšky príjmov z cla v roku 2003 bol aj napriek každoročnému znižovaniu colných sadzieb spôsobený rastom celkového objemu dovozov.

Okrem samotného cla boli príjmom štátneho rozpočtu aj ostatné colné príjmy a „dobeh“ dovozných prírážok. Ich plnenie bolo nasledovné (v mil. Sk):

Druh dane	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003	Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	2	4	4/2 x 100	4 - 2	4/1 x 100
Dovozné clo	3 832,2	3 400,0	3 959,1	116,4	559,1	103,3
Dovozná prírážka	2,7	-	13,6	-	13,6	503,7
Ostatné colné príjmy	160,7	260,0	91,8	35,3	-168,2	57,1
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	3 995,6	3 660,0	4 064,5	111,1	404,5	101,7

Prameň: MF SR

Ostatné colné príjmy rozpočtované sumou 260,0 mil. Sk tvoria najmä prijaté pokuty a penále predpísané colnými orgánmi a iné príjmy colnej správy. Skutočné plnenie týchto príjmov predstavovalo v roku 2003 len 35,3 % rozpočtovanej výšky. Tento druh príjmov však výrazne neovplyvňuje plnenie štátneho rozpočtu, pretože má veľmi nízky podiel na celkových príjmoch.

Okrem týchto položiek boli do štátneho rozpočtu odvedené aj nerozpočtované príjmy z dovozných prírážok vo výške 13,6 mil. Sk. Išlo o úhradu nedoplatkov za predchádzajúce obdobia, nakoľko dovozná prírážka sa neuplatňuje od 1.1.2001, kedy nadobudla účinnosť vyhláška Ministerstva financií SR č. 451/2000 Z. z., ktorou sa zrušila vyhláška č. 118/1999 Z. z. o dovozných prírážkach v znení neskorších predpisov.

2.2. Nedaňové príjmy

Nedaňové príjmy svojim absolútnym objemom, ale aj podielom na celkových príjmoch štátneho rozpočtu, tvoria menej významnú, ale svojim charakterom rôznorodú príjmovú skupinu štátneho rozpočtu. Patria sem príjmy z vlastnej činnosti rozpočtových organizácií, príjmy z podnikania, z vlastníctva majetku, predaja majetku, administratívnych a súdnych poplatkov, pokút a penále, úrokov a podobne.

Na rok 2003 sa celkové nedaňové príjmy rozpočtovali vo výške 12 032,7 mil. Sk. Rozpočtovými úpravami sa ich suma nepatrne zvýšila o 299,7 mil. Sk na 12 332,4 mil. Sk.

V porovnaní s rokom 2002 sa rozpočet nedaňových príjmov výrazne znížil, pretože sa už nerozpočtovali jednorazové príjmy z predaja licencií a z odvodu zostávajúceho zisku Národnej banky Slovenska. Navyše, došlo k metodologickej zmene v rozpočtovaní príjmov z dividend od tých spoločností, v ktorých vykonávateľom akcionárskych práv je Fond národného majetku SR, ktoré sa rozpočtovali v roku 2003 v rámci hlavnej rozpočtovej kategórie granty a transfery.

V skutočnosti dosiahli nedaňové príjmy 17 312,5 mil. Sk, čím sa pôvodný schválený rozpočet prekročil o 5 279,8 mil. Sk a upravený rozpočet o 4 980,1 mil. Sk. Rozhodujúce nedaňové príjmy boli splnené nasledovne (v mil. Sk):

Druh nedaňových príjmov	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003		Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	Schválený	Upravený	4	4/3x100	4 - 3	4/1x100
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	1 583,9	414,0	452,5	612,7	135,4	160,2	38,7
Príjmy z podnikania	0,0	88,3	69,9	127,4	182,3	57,5	x
Príjmy z vlastníctva	0,0	325,7	382,6	485,3	126,8	102,7	x
Ostatné	1 583,9	0,0	0,0	0,0	x	x	x
Administratívne a iné poplatky a platby	12 141,1	7 101,6	6 735,8	7 300,9	108,4	565,1	60,1
Kapitálové príjmy	379,4	111,6	379,3	602,4	158,8	223,1	158,8
Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	1 850,1	733,5	726,0	1 500,3	206,7	774,3	81,1
Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov	141,6	82,1	77,7	281,2	361,9	203,5	198,6
Iné nedaňové príjmy	4 745,3	3 589,9	3 961,1	7 015,0	177,1	3 053,9	147,8
Nedaňové príjmy s p o l u	20 841,4	12 032,7	12 332,4	17 312,5	140,0	4 980,1	83,1

Prameň: MF SR

2.2.1. Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku

Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku sa rozpočtovali sumou 414,0 mil. Sk. Táto suma zahŕňala predpokladané príjmy za vydobyté nerasty, príjmy z prenajatých pozemkov, budov, bytov, dopravných prostriedkov a vlastníctva majetku. Skutočné príjmy dosiahli 612,7 mil. Sk, z toho príjmy z podnikania 127,4 mil. Sk a príjmy z vlastníctva majetku 485,3 mil. Sk. Oproti rozpočtu sa dosiahli vyššie príjmy z úhrad za vydobyté nerasty, z prenajatého nehnuteľného majetku a z prenajatých iných hnutel'ných vecí. Upravený rozpočet týchto príjmov bol prekročený o 160,2 mil. Sk.

2.2.2. Administratívne a iné poplatky a platby

Schválený rozpočet 7 101,6 mil. Sk sa rozpočtovou zmenou upravil na 6 735,8 mil. Sk. Skutočné celkové administratívne a iné poplatky a platby dosiahli 7 300,9 mil. Sk, čím sa schválený rozpočet prekročil o 199,3 mil. Sk a upravený o 565,1 mil. Sk.

Administratívne poplatky vo výške 3 247,0 mil. Sk tvorili poplatky správne, súdne, puncové a tržby z predaja kolkových známok (rozpocet 3 424,0 mil. Sk). Na pokutách a penále štátny rozpočet zinkasoval 655,9 mil. Sk (rozpocet 473,2 mil. Sk). Tieto platby sankčnej povahy sa uložili za porušenie rozpočtovej disciplíny, za porušenie finančno-právnych predpisov v oblasti správy daní, v blokovom konaní a podobne. Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb dosiahli 2 242,5 mil. Sk (rozpocet 3 204,4 mil. Sk). Objemovo najvýznamnejšie platby v tejto skupine tvorili platby z predaja diaľničných nálepiek, z predaja prebytočného hnutel'ného majetku, poplatky za certifikáciu, za stravné a za ubytovacie služby. Ďalšie administratívne poplatky a platby ako sú odplaty za vypúšťanie odpadových vôd, za odber podzemnej vody, za separovaný odpad a za znečisťovanie ovzdušia dosiahli 1 155,5 mil. Sk.

2.2.3. Kapitálové príjmy

Schválený rozpočet kapitálových príjmov vo výške 111,6 mil. Sk sa rozpočtovými opatreniami upravil na 379,3 mil. Sk, v skutočnosti sa dosiahli príjmy vo výške 602,4 mil. Sk.

Príjmy z predaja budov, bytov, strojového parku, dopravných prostriedkov a z ostatných kapitálových aktív dosiahli sumu 268,3 mil. Sk. Príjmy z predaja nehmotných aktív predstavovali 162,8 mil. Sk a z predaja finančného majetku a hmotných a mobilizačných rezerv 171,3 mil. Sk.

2.2.4. Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov

Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov sa rozpočtovali celkovou sumou 733,5 mil. Sk, z toho úroky v kapitole Štátny dlh 408,8 mil. Sk a úroky v ostatných rozpočtových kapitolách 324,7 mil. Sk. Skutočné príjmy štátneho rozpočtu dosiahli sumu 1 500,3 mil. Sk, z toho v kapitole Štátny dlh 903,9, mil. Sk a v ostatných kapitolách 596,4 mil. Sk.

V kapitole Štátny dlh úroky z úročenia súhrnného účtu vedeného v Národnej banke Slovenska (ďalej len „NBS“) dosiahli 460,9 mil. Sk a boli vyššie než sa uvažovalo v rozpočte o 160,9 mil. Sk. Súhrnný účet sa v roku 2003 úročil jednoduchou sterilizačnou sadzbou a vyš-

ší výnos sa dosiahol aj napriek skutočnosti, že NBS v priebehu roka znížila úrokovú sadzbu pre jednodňové sterilizačné obchody zo 4,75 % na 4,50 %. Ministerstvo financií v rámci komplexného riadenia likvidity štátneho rozpočtu a financovania štátneho dlhu navyše zriadilo v NBS jednotýždenný účet termínovaného vkladu, z ktorého získalo na úrokoch ďalších 287,5 mil. Sk. Súčasťou príjmov štátneho rozpočtu sa stali aj úroky v sume 81,7 mil. Sk, ktoré sa získali z revolvingového úveru poskytnutého v predchádzajúcich rokoch Československej obchodnej banke, a.s., ktorý táto banka splatila v mesiaci január 2003.

Časť úrokov z domácich úverov, pôžičiek a vkladov v úhrnnej výške 73,8 mil. Sk tvorili prijaté úroky z poskytnutých dočasných finančných výpomocí Železniciam Slovenskej republiky a mestu Košice.

Z ostatných rozpočtových kapitol sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa dosiahli úroky z poskytnutých návratných finančných výpomocí vo výške 220,1 mil. Sk a časť kreditných úrokov bola dosiahnutá v kapitole ministerstva pôdohospodárstva (122,9 mil. Sk) a v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv SR (88,3 mil. Sk). Zvyšných 165,1 mil. Sk vykázali v menších sumách ostatné rozpočtové kapitoly.

2.2.5 Úroky z poskytnutých zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov

Schválený rozpočet úrokov z poskytnutých zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov v sume 82,1 mil. Sk sa rozpočtovým opatrením upravil na 77,7 mil. Sk. Skutočne dosiahnuté úroky predstavovali 281,2 mil. Sk, z toho v kapitole Štátny dlh 280,2 mil. Sk a 1,0 mil. Sk tvorili úroky zúčtované v kapitole Ministerstva zahraničných vecí SR.

V kapitole Štátny dlh išlo predovšetkým o úroky z poskytnutých úverov do zahraničia v civilnej oblasti v sume 23,2 mil. Sk, v špeciálnej oblasti 170,6 mil. Sk, úroky získané v rámci deblokačných operácií 85,8 mil. Sk a úroky vyplývajúce z tzv. bývalého centrálného devízového zdroja 0,6 mil. Sk.

2.2.6. Iné nedaňové príjmy

V schválenom rozpočte bola rozpočtová kategória „iné nedaňové príjmy“ určená sumou 3 589,9 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa ich suma zvýšila o 371,2 mil. Sk na 3 961,1 mil. Sk. V skutočnosti dosiahli 7 015,0 mil. Sk, čím sa vysoko prekročil schválený, ako aj upravený rozpočet.

Príjmy vrátených neoprávnene použitých alebo zadržaných prostriedkov štátneho rozpočtu predstavovali 124,4 mil. Sk a ostatné rozpočtové príjmy 6 890,6 mil. Sk. Na ostatných

rozpočtových príjmoch sa výraznou mierou (2 394,8 mil. Sk) podieľalo finančné vysporiadanie spotrebnej dane za zásoby minerálnych olejov skladovaných Správou štátnych hmotných rezerv SR a príjmy z výťažkov z lotérií a iných podobných hier (1 503,3 mil. Sk). Vratky príjmov štátneho rozpočtu dosiahli 763,4 mil. Sk, z prijatých odvodov a náhrad z poistného plnenia sa zinkasovalo 535,2 mil. Sk, príjmy z odvodov po finančnom zúčtovaní dosiahli 233,8 mil. Sk, príjmy za služby a výrobky vedľajšieho hospodárstva 153,2 mil. Sk, príjmy rozpočtových organizácií z podnikateľskej činnosti po zdanení 122,2 mil. Sk. Ďalšie príjmy v tejto skupine tvorili výnosy z prostriedkov štátneho rozpočtu, príjmy z dobropisov, príjmy za trovy výkonu väzby a trestu odňatia slobody, príjmy z výživného na dieťa, z dedičského konania, za veterinárne služby a ďalšie iné rôznorodé príjmy.

2.3. Granty a transfery

V príjmoch štátneho rozpočtu sa granty nerozpočtujú, pretože majú charakter dobrovoľných príspevkov a súvisia so získavaním mimorozpočtových prostriedkov v rozpočtových organizáciách a ich používaním prostredníctvom rozpočtu v súlade s rozpočtovými pravidlami.

V rámci tejto hlavnej rozpočtovej kategórie sa rozpočtovali transfery vo výške 4 000,0 mil. Sk v kapitole Všeobecná pokladničná správa a 4,3 mil. Sk v kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR. Transfery v kapitole Všeobecná pokladničná správa sa rozpočtovali ako odvod dividend Fondu národného majetku SR a transfery v kapitole ministerstva zdravotníctva ako príjem kapitoly, ktorý ministerstvu poskytujú zdravotné poisťovne na financovanie centrálného registra poistencov, ktorý pre ne vedie ministerstvo zdravotníctva na základe zmluvy.

Najväčšia úprava príjmov schválených zákonom o štátnom rozpočte bola vykonaná práve v tejto hlavnej rozpočtovej kategórii, keď sa príjmy z grantov a transferov zvýšili o 5 326,9 mil. Sk na 9 331,2 mil. Sk. Skutočné granty a transfery dosiahli 12 192,0 mil. Sk.

Tuzemské bežné granty dosiahli 522,1 mil. Sk. Prevažná časť z týchto prostriedkov v sume 324,2 mil. Sk bola určená na rozvoj kultúry, ostatné boli určené na ochranu životného prostredia, výskum a vývoj, pre zdravotníctvo, školstvo, na ochranu pred požiarmi a na zmiernenie škôd spôsobených živelnými pohromami.

Tuzemské kapitálové granty dosiahli 82,5 mil. Sk, z toho 64,9 mil. Sk boli granty na ochranu pred požiarmi a zvyšné prostriedky v pomerne nepatrnej výške boli určené predovšetkým na rozvoj školstva a sociálnej sféry.

Zahraničné granty v objeme 46,4 mil. Sk smerovali predovšetkým na rozvoj výskumu a vývoja.

Tuzemské transfery dosiahli skutočnú výšku 11 541,0 mil. Sk, z toho v kapitole Všeobecná pokladničná správa 11 486,4 mil. Sk a v ostatných rozpočtových kapitolách 54,6 mil. Sk. Rozhodujúci objem príjmov z tuzemských transferov tvoril prevod prostriedkov z Fondu národného majetku SR a prevod prostriedkov štátnych finančných aktív do príjmov štátneho rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

Fond národného majetku SR v rámci transferov odviedol do štátneho rozpočtu spolu 7 264,5 mil. Sk, ktoré pozostávali:

- z odvodu dividend v sume 3 964,5 mil. Sk, ktoré fond získal z vlastníctva majetkovej účasti štátu v SPP, a.s. a v ostatných obchodných spoločnostiach,
- z odvodu 3 000, 0 mil. Sk na základe uznesenia vlády SR č. 1176 zo dňa 10.12.2003 na zabezpečenie projektu oddĺženia zdravotných poisťovní a zdravotníckych zariadení,
- z odvodu 300,0 mil. Sk na základe uznesenia vlády SR 662 zo dňa 16.7.2003 účelovo určeného na dofinancovania regionálneho školstva.

Prostriedky štátnych finančných aktív posilnili príjmy štátneho rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladničná správa úhrnnou sumou 4 222,0 mil. Sk, ktorá pozostávala:

- z 1 622,0 mil. Sk určených na finančné zabezpečenie časti generálnych opráv a modernizácie lietadiel v rezortoch ministerstva obrany a ministerstva vnútra v zmysle uznesenia vlády SR č. 1051 zo dňa 18.9.2002 a uznesenia vlády SR č. 547 zo dňa 2.7.2003,
- zo 400,0 mil. Sk určených na základe uznesenia vlády SR č. 1213 zo dňa 17.12.2003 na úhradu záväzkov Slovenskej televízie z minulých období,
- z 2 200,0 mil. Sk určených na základe uznesenia vlády SR č. 1051 zo dňa 13.11.2003 na posilnenie príjmov štátneho rozpočtu z dôvodu eliminácie výpadku daňových príjmov štátneho rozpočtu v roku 2003.

2.4. Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí

Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a predaja majetkových účastí sa rozpočtovali sumou 3 759,0 mil. Sk. Rozpočet počítal so splatením návratných finančných výpomocí od zdravotných poisťovní 2 200,0 mil. Sk, so splatením dočasných finančných výpomocí zo zrealizovaných štátnych záruk za bankové úvery 800,0 mil. Sk, so splatením úverov v kapitole ministerstva pôdohospodárstva 700,0 mil. Sk, v kapitole ministerstva životného prostredia 57,0 mil. Sk a v kapitole ministerstva vnútra 2,0 mil. Sk.

Skutočné príjmy tejto hlavnej rozpočtovej kategórie dosiahli 3 416,6 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 90,9 %.

Z celkových príjmov zo splácania návratných finančných výpomocí od zdravotných poisťovní vo výške 2 423,7 mil. Sk zrealizovali:

- Všeobecná zdravotná poisťovňa	1 447,3 mil. Sk
- Spoločná zdravotná poisťovňa	326,9 mil. Sk
- Chemická zdravotná poisťovňa Apollo	233,4 mil. Sk
- Vzájomná zdravotná poisťovňa Dôvera	198,4 mil. Sk
- Sidéria - Istota, združená zdravotná poisťovňa	217,7 mil. Sk.

Príjmy z dočasných finančných výpomocí zo zrealizovaných štátnych záruk za bankové úvery dosiahli 373,0 mil. Sk. Dočasnú finančnú výpomoc vrátil do štátneho rozpočtu štátny podnik Vodohospodárska výstavba Bratislava (356,2 mil. Sk) a rôzni dlžníci ostatné dočasné finančné výpomoci v sume 16,8 mil. Sk.

V kapitole ministerstva pôdohospodárstva dosiahli splátky úverov poskytnutých bývalým Štátnym podporným fondom pôdohospodárstva a potravinárstva 544,5 mil. Sk a v kapitole ministerstva životného prostredia splátky úverov poskytnutých bývalým Štátnym fondom životného prostredia 55,2 mil. Sk. Tento druh príjmov bol dosiahnutý v sume 2,5 mil. Sk aj v kapitole ministerstva vnútra a v sume 0,9 mil. Sk v kapitole ministerstva financií.

3. Výdavky štátneho rozpočtu

3.1. Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení

Výdavky štátneho rozpočtu v roku 2003 sa rozpočtovali v úhrnnej sume 291 437,3 mil. Sk. V medziročnom porovnaní zaznamenali nárast o 18 mld. Sk, pričom najdynamickejšie rástli výdavky na mzdy a poistné, platby do poistných fondov, výdavky na realizáciu výkonov vo verejnom záujme, na štátne sociálne dávky, dávky sociálneho zabezpečenia, sociálne dávky, ako aj transfery do zdravotných poisťovní a do Sociálnej poisťovne. Medziročný nárast výdavkov bol nevyhnutným dôsledkom celkových zmien spôsobených reformami verejnej správy, najmä realizáciou zákona o štátnej a verejnej službe, decentralizáciou štátnej správy, procesom transformácie vysokého školstva na verejné vysoké školy a pod.

Rozpočtovými opatreniami sa v priebehu rozpočtového roku celkové výdavky zvýšili o 4 505,0 mil. Sk, pričom ich zvýšenie bolo v príjmovej časti rozpočtu zabezpečené adekvátnou sumou príjmov.

Skutočne vynaložené výdavky štátneho rozpočtu dosiahli 289 044,2 mil. Sk, čo predstavuje 97,7 % ich upraveného rozpočtu.

Štruktúru výdavkov v porovnaní k schválenému a upravenému rozpočtu, ako aj s dosiahnutými výsledkami predchádzajúceho rozpočtového roku charakterizuje nasledujúci prehľad (v mil. Sk):

V ý d a v k y	Skutočnosť 2002	Rozpočet 2003		Skutočnosť 2003	Plnenie v %	Rozdiel	Index 2003/2002
	1	Schválený	Upravený	4	4/3x100	4 - 3	4/1x100
A. Bežné výdavky	235 660,6	253 472,2	255 291,9	247 490,1	96,9	- 7 801,8	105,0
1. Mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania	37 764,8	33 959,3	31 332,6	30 712,2	98,0	- 620,4	81,3
2. Poistné a príspevky zamestnávateľa do poisťovní a NÚP	12 897,1	11 959,3	10 164,2	9 848,3	96,9	- 315,9	76,4
3. Tovary a ďalšie služby	33 706,3	32 158,1	37 082,1	34 524,9	93,1	- 2 557,2	102,4
4. Bežné transfery	115 789,2	140 529,8	144 378,3	142 111,3	98,4	- 2 267,0	122,7
4.1. na rovnakej úrovni	15 348,5	14 566,6	16 479,3	16 652,3	101,0	173,0	108,5
4.2. jednotlivcom a neziskovým organizáciám	66 248,1	68 248,9	66 946,2	65 379,8	97,7	- 1 566,4	98,7
4.3. dávky štátnym zamestnancom	0,0	23,9	63,3	45,3	71,6	- 18,0	x
4.4. do nefinančných štátnych podnikov a a.s.	11 303,0	17 151,0	17 472,0	17 127,6	98,0	- 344,4	151,5
4.5. do tuzemských finančných inštitúcií	661,0	638,2	638,2	453,4	71,0	- 184,8	68,6
4.6. na rôznych úrovniach	21 506,6	38 733,3	41 913,3	41 601,4	99,3	- 311,9	193,4
4.7. do cudziny	722,0	1 167,9	866,0	851,5	98,3	- 14,5	117,9
5. Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	35 503,2	34 865,7	32 334,7	30 293,4	93,7	- 2 041,3	85,3

B. Kapitálové výdavky	30 177,3	32 529,6	32 511,5	29 112,3	89,5	- 3 399,2	96,5
1. Obstarávanie kapitálových aktív	17 041,4	19 375,9	17 832,2	15 371,3	86,2	- 2 460,9	90,2
2. Kapitálové transfery	13 135,9	13 153,7	14 679,3	13 741,0	93,6	100,0	104,6
C. Poskytnuté úvery, pôžičky, účasť na majetku	2 383,3	5 435,4	8 138,8	7 873,6	96,7	- 265,2	330,4
D. Prevod prostriedkov	3 782,6	0,0	0,0	4 568,2	x	4 568,2	120,8
1. Prevod bežných výdavkov	1 443,4	0,0	0,0	2 567,9	x	2 567,9	177,9
2. Prevod kapitálových výdavkov	2 339,2	0,0	0,0	2 000,3	x	2 000,3	85,5
Výdavky spolu	272 003,8	291 437,2	295 942,2	289 044,2	97,7	- 6 898,0	106,3

3.1.1. Bežné výdavky

Hlavná kategória výdavkov ekonomickej klasifikácie 600 – bežné výdavky zahŕňa výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania, platby poisťného a príspevkov zamestnávateľa do poisťovní a NÚP, výdavky za nákup tovarov a služieb, ďalej bežné transfery hradené zo štátneho rozpočtu a úhradu úrokov a ostatných platieb súvisiacich s úvermi. Rozpočet bežných výdavkov tvorí až 87 % z celkových rozpočtovaných výdavkov, v skutočnom plnení bol ich podiel nižší a dosiahol 85,6%. Pôvodný rozpočet bežných výdavkov 253 472,2 mil. Sk sa rozpočtovými opatreniami zvýšil na 255 291,9 mil. Sk. V skutočnom plnení, ktoré sa vykázalo sumou 247 490,1 mil. Sk, sú zahrnuté tieto kategórie bežných výdavkov:

3.1.1.1. Výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Limit výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bol zákonom o štátnom rozpočte určený sumou 33 959,3 mil. Sk, ktorá bola rozpočtovými opatreniami znížená v priebehu roka na 31 332,6 mil. Sk.

Zmenu tohto záväzného ukazovateľa ovplyvnili najmä faktory súvisiace:

- s uvoľnením finančných prostriedkov z kapitoly Všeobecná pokladničná správa na realizáciu zákona o verejnej službe pre zamestnancov príspevkových organizácií, verejných vysokých škôl, vrátane zamestnancov, ktorí prešli na vyššie územné celky a obce z dôvodu presunu kompetencií,
- s premietnutím rozpočtových opatrení vykonaných v závere roku 2002 v nadväznosti na presun kompetencií na úseku opatrovateľskej služby, stavebného poriadku, pozemných komunikácií, administratívnych agend, vyvlastňovacieho konania a v súvislosti so znížením počtu

zamestnancov aparátov krajských a okresných úradov na základe uznesenia vlády č. 525/2003 k návrhu zníženia počtu funkčných miest v kapitolách krajských úradov k 1. júlu 2003.

Výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania sa čerpali vo výške 30 712,2 mil. Sk, čo vo vzťahu k upravenému rozpočtu predstavuje plnenie na 98,0 %. V rámci úhrnného plnenia sa v niektorých kapitolách limit týchto výdavkov mierne prekročil, čo súvisí s použitím mimorozpočtových zdrojov v úhrnnej výške 51,3 mil. Sk.

Počet zamestnancov rozpočtových organizácií SR (bez Ministerstva obrany SR, Národného bezpečnostného úradu a Slovenskej informačnej služby) v ročnom prepočítanom stave dosiahol 109 502 osôb, čo je v porovnaní s upraveným limitom menej o 6 807 osôb.

V aparátoch ústredných orgánov štátnej správy nebol upravený limit počtu zamestnancov naplnený o 1 031 osôb a v skutočnosti dosiahol 7 627 osôb. Počet zamestnancov v aparátoch krajských a okresných úradov 12 435 osôb bol o 314 nižší než upravený limit.

Skutočný priemerný mesačný mzdový výdavok v rozpočtových organizáciách celkom (bez Ministerstva obrany SR, Národného bezpečnostného úradu a Slovenskej informačnej služby) dosiahol 18 338 Sk, z toho za rozpočtové organizácie (bez krajských a okresných úradov) 19 914 Sk a za rozpočtové kapitoly krajských a okresných úradov 13 863 Sk.

3.1.1.2. Poistné a príspevky zamestnávateľa do poisťovní a NÚP

Rozpočet poistného a príspevku zamestnávateľa do poisťovní a NÚP bol v nadväznosti na rozpočtované mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania určený sumou 11 959,3 mil. Sk, ktorá sa rozpočtovými opatreniami znížila na 10 164,2 mil. Sk. Z nich sa čerpalo 9 848,3 mil. Sk (96,9 %) pričom poistné a príspevok zamestnávateľa plynuli do týchto poisťovní:

- poistné do Všeobecnej zdravotnej poisťovne	645,8 mil. Sk
- poistné do Spoločnej zdravotnej poisťovne	762,1 mil. Sk
- poistné do ostatných zdravotných poisťovní	190,3 mil. Sk
- poistné do Sociálnej poisťovne	7 365,7 mil. Sk
- príspevok do NÚP	329,3 mil. Sk
- príspevok do doplnkových dôchodkových poisťovní	14,9 mil. Sk
- poistné na osobitné účty	540,2 mil. Sk.

3.1.1.3. Výdavky na tovary a služby

Výdavky súvisiace s obstarávaním tovarov a služieb sa rozpočtovali sumou 32 158,1 mil. Sk, čo v medziročnom porovnaní znamená zníženie o 2,2 mld. Sk. Rozpočet tým reagoval na zmeny súvisiace s delimitáciami niektorých pôsobností krajských úradov na obce

a VÚC, s postavením verejných vysokých škôl a novým modelom financovania vedy a techniky. V priebehu roku sa však pôvodný rozpočet v dôsledku komplikácií v uskutočňovaných procesoch a decentralizácii štátnej správy a ďalších zmien rozpočtovými opatreniami zvýšil o 4,9 mld. Sk na 37 082,1 mil. Sk. Z nich sa vyčerpalo len 93,1 %, t.j. 34 524,9 mil. Sk, a to na:

- cestovné výdavky z pracovných ciest zamestnancov v služobnom a štátnozamestnaneckom pomere	556,5 mil. Sk
- energiu, vodu a komunikačné služby	3 528,8 mil. Sk
- dodané tovary a služby používané v pracovnom procese, prevádzkový, spotrebný a servisný materiál k zariadeniam a technike vrátane náhradných dielov	4 440,3 mil. Sk
- dopravu ľudí a tovaru za prevádzkovým účelom vrátane služobných a prenajatých dopravných prostriedkov	1 064,0 mil. Sk
- práce a služby vykazované dodávateľskými subjektami na zabezpečenie prevádzky (údržba)	2 487,7 mil. Sk
- nájomné a prenájom hnutelných a nehnuteľných vecí	521,0 mil. Sk
- obstaranie ostatných tovarov a služieb (patria sem napr. platby za notárske služby, poplatky, na riešenie úloh vedy a techniky, poistné, geologický prieskum, atď.)	21 926,6 mil. Sk

3.1.1.4. Bežné transfery

Bežné transfery sa rozpočtovaným objemom 140 529,8 mil. Sk podieľajú vyše 55% na rozpočtovaných celkových bežných výdavkoch. Pôvodne rozpočtovaná suma bola rozpočtovými opatreniami zvýšená na 144 378,3 mil. Sk, z ktorých sa vynaložilo 142 111,3 mil. Sk (98,4%) v nasledovnej štruktúre (v mil. Sk):

Bežné transfery	Rozpočet		Skutočnosť	%
	schvál.	uprav.		
a) na rovnakej úrovni	14 566,6	16 479,3	16 652,3	101,0
b) jednotlivcom	68 248,9	66 946,2	65 379,8	97,7
c) dotácie právnickým a fyzickým osobám	17 151,1	17 472,0	17 127,6	98,0
d) do tuzemských finančných inštitúcií	638,2	638,2	453,4	71,0
e) na rôznej úrovni	38 733,3	41 913,3	41 601,4	99,3
f) do zahraničia	1 167,9	866,0	851,5	98,3

a) Bežné transfery na rovnakej úrovni – poskytlí sa v celkovom objeme 16 652,3 mil. Sk, čo predstavuje 98,4% ich upraveného rozpočtu. Konkrétne ide najmä o:

aa) transfery príspevkovým organizáciám v sume 5 207,1 mil. Sk určené na financovanie ich prevádzkových nákladov; podstatnou mierou sa na tejto sume podieľali rozpočtové kapitoly ministerstva pôdohospodárstva (1 520,1 mil. Sk), ministerstva kultúry (1 199,3 mil. Sk), ministerstva životného prostredia (615,6 mil. Sk), Slovenskej akadémie vied (500,0 mil. Sk), ministerstva zdravotníctva (348,8 mil. Sk), ministerstva vnútra (288,6 mil. Sk) a ministerstva hospodárstva (218,9 mil. Sk),

ab) transfery štátnym fondom 2 490,0 mil. Sk v rozpočte kapitoly ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja určené pre Štátny fond rozvoja bývania,

ac) transfery Slovenskému rozhlasu (325,3 mil. Sk) a Slovenskej televízii (367,8 mil. Sk); z kapitoly Všeobecná pokladničná správa sa navyše Slovenskej televízii poskytlo 400 mil. Sk na úhradu záväzkov minulých období,

ad) transfery vysokým školám (7 852,6 mil. Sk) na financovanie ich prevádzkovej činnosti.

b) Bežné transfery jednotlivcom a neziskovým organizáciám – rozpočtovaným objemom 68 248,9 mil. Sk tvoria takmer polovicu celkového rozpočtu bežných transferov. Ich pôvodná výška sa rozpočtovými opatreniami znížila na 66 946,2 mil. Sk, z ktorých sa vyčerpalo 65 379,8 mil. Sk (97,7 %). V tejto skupine výdavkov ide najmä o tieto transferové platby:

ba) platby poisťného za zákonom určené skupiny osôb, ktoré sa rozpočtovali v rozpočtových kapitolách ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a ministerstva zdravotníctva v úhrnnom objeme 24 951,4 mil. Sk, s medziročným rastom o 2 mld. Sk. Z celkového rozpočtu pripadlo 8 897,1 mil. Sk na platby voči Sociálnej poisťovni rozpočtované v kapitole ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (v tom na dôchodkové zabezpečenie 7 745,8 mil. Sk a na nemocenské poistenie 1 151,3 mil. Sk) a 16 054,3 mil. Sk na platby za zdravotné poistenie rozpočtované v kapitole ministerstva zdravotníctva.

V skutočnom plnení (spolu 24 314,4 mil. Sk) sa platby za štátom platené poisťné realizovali v kapitole ministerstva zdravotníctva vo výške rozpočtu (16 054,3 mil. Sk) a v kapitole ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny dosiahli 8 260,1 mil. Sk (92,8 % ročného rozpočtu), z toho na dôchodkové zabezpečenie 7 195,4 mil. Sk a na nemocenské poistenie 1 064,7 mil. Sk.

bb) sociálne dávky, štátne sociálne dávky a dávky sociálneho zabezpečenia sa rozpočtovali v úhrnnej sume 33 330,3 mil. Sk. Z nich sa v rozpočtovej kapitole Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR na dávky sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 274/1994 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré uhrádza štát, vyčlenilo 16 979,0

mil. Sk (v tom 9 626,0 mil. Sk prídavky na dieťa a príspevok k prídavku na dieťa) a na sociálnu pomoc vo forme sociálnych dávok v rozpočtoch kapitol krajských úradov 16 351,3 mil. Sk.

Rozpočtovými opatreniami sa pôvodný rozpočet upravil na 32 814,8 mil. Sk, z čoho pripadlo na rozpočet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR 11 538,7 mil. Sk a na rozpočty krajských úradov 21 276,1 mil. Sk; vykonané úpravy rozpočtu súviseli najmä s novelou zákona v priebehu roku, ktorou sa rodičovský príspevok (4 938,0 mil. Sk) presunul z rozpočtu ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny do rozpočtov krajských úradov.

Na sociálne dávky, štátne sociálne dávky a dávky sociálneho zabezpečenia sa zo štátneho rozpočtu vynaložilo 32 345,2 mil. Sk, z čoho pripadlo na dávky sociálneho zabezpečenia realizované prostredníctvom ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny 11 333,5 mil. Sk a na ostatné dávky sociálnej pomoci realizované prostredníctvom rozpočtov krajských úradov 21 011,7 mil. Sk.

Transfery zo štátneho rozpočtu smerované do sociálnej oblasti sa vynaložili v tejto štruktúre:

Dávky sociálneho zabezpečenia sa vyplatili v sume 2 354,4 mil. Sk, a to na zvýšenie dôchodkov z titulu jediného zdroja príjmov (376,9 mil. Sk), zvýšenie dôchodkov z titulu účasti na odboji a rehabilitácie (373,9 mil. Sk), zvýšenie dôchodkov pre bezvládnosť (502,2 mil. Sk), sociálne dôchodky (250,2 mil. Sk), dôchodky manželky (51,2 mil. Sk) a na kúpeľnú starostlivosť (800,0 mil. Sk).

Štátne sociálne dávky dosiahli 15 909,1 mil. Sk a poskytli sa na prídavky na deti a príplatky k prídavkom na deti (8 972,0 mil. Sk), na rodičovský príspevok (5 640,9 mil. Sk), príspevok na bývanie (896,2 mil. Sk), príspevok pri narodení dieťaťa (159,8 mil. Sk) a na ďalšie štátne sociálne dávky vo forme príspevku rodičom, príspevku na pohreb, na jednorazový a opakovaný príspevok v pestúnskej starostlivosti a na odmenu pestúnom (spolu 240,2 mil. Sk).

Dávky sociálnej pomoci sa poskytli v objeme 9 029,8 mil. Sk, a to najmä formou dávok sociálnej pomoci v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov (5 962,6 mil. Sk) a dávok v hmotnej núdzi zo subjektívnych dôvodov (3 067,0 mil. Sk).

Účelové peňažné dávky sociálnej starostlivosti pre ťažko postihnutých občanov a starých občanov zaťažili štátny rozpočet sumou 1 588,3 mil. Sk, z čoho na peňažný príspevok určený na kompenzáciu zvýšených výdavkov pripadá 1 128,6 mil. Sk, na prevádzku motorového vozidla a na úhradu poistného 138,9 mil. Sk, na starostlivosť o blízku a inú osobu

158,1 mil. Sk, pre občanov používajúcich ortopedické pomôcky 162,2 mil. Sk a na ostatné účelové peňažné dávky 0,5 mil. Sk.

Peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažko zdravotne postihnutých sa poskytli v objeme 873,6 mil. Sk, z ktorých na peňažný príspevok na osobnú asistenciu pripadlo 339,0 mil. Sk, na kúpu motorového vozidla 172,7 mil. Sk, na úpravu bytu, rodinného domu a garáže 230,6 mil. Sk, na zaobstaranie pomôcky, na jej opravu a prepravu celkom 131,3 mil. Sk.

Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov sa zo štátneho rozpočtu hradil v podobe príspevku za opatrovanie v objeme 2 590,0 mil. Sk.

c) Dotácie nefinančným subjektom – právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom sa rozpočtovali v úhrnnej sume 17 151,1 mil. Sk. Ich rozpočet sa v priebehu roku rozpočtovými opatreniami zvýšil na 17 472,0 mil. Sk. Z nich sa vynaložilo 17 127,6 mil. Sk, t.j. 98,0 %. V medziročnom porovnaní sa rozpočet dotácií podnikateľskej sféry zvýšil indexom 151,5, a to najmä v rozpočtovej kapitole ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií s určením hlavne pre železničnú dopravu na realizáciu výkonov vo verejnom záujme a v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

Prehľad o dotáciách poskytnutých zo štátneho rozpočtu podnikateľskej sféry podľa rozpočtových kapitol obsahuje nasledujúca tabuľka (v mil. Sk):

Rozpočtová kapitola	Skut. 2002	Rozpočet 2003		Skut. 2003	Plnenie v %
	1	Schválený	Upravený	4	4/3*100
Úrad vlády SR	1,5	0,0	3,9	3,9	100,0
Min. obrany SR	29,5	29,0	29,0	28,9	99,7
Min. financií SR	7,2	0,0	50,0	50,0	100,0
M. život. prostredia SR	31,0	20,0	13,3	13,3	100,0
Min. školstva SR	7,4	13,2	20,8	19,2	92,3
Min. zdravotníc. SR	4,8	3,1	4,3	7,5	174,4
Min. kultúry SR	148,4	77,2	82,5	81,6	98,9
Min. hospodárstva SR	551,0	712,1	495,6	479,6	96,8
M. pôdohospodár. SR	8 309,9	7 933,0	9 007,8	8 753,5	9732
M. výst. a reg.rozv. SR	3,9	18,1	19,1	10,4	54,4
M. dopr., pôšt a tel. SR	1 842,7	6 650,0	6 630,0	6 630,0	100,0
Všeob. pokl. správa	110,2	1 695,3	1 110,5	1 044,5	94,1
Slov. akadémia vied	0,0	0,0	4,2	4,2	100,0
Krajské úrady spolu	355,5	0,0	1,0	1,0	100,0
S p o l u	11 303,0	17 151,0	17 472,0	17 127,6	98,0

Ministerstvo obrany SR na krytie zvýšených nákladov pri zabezpečovaní lesnej a poľnohospodárskej výroby v dôsledku obmedzenia výroby vojenskou prevádzkou rozpočtovalo a aj poskytlo Vojenským lesom a majetkom, š.p dotáciu vo výške 29,0 mil. Sk.

Ministerstvo životného prostredia na dotácie podnikateľom v oblasti životného prostredia určilo 20,0 mil. Sk, pričom vynaložené výdavky dosiahli úroveň upraveného rozpočtu, t.j. 13,3 mil. Sk.

Ministerstvo školstva pre fyzické osoby – vydavateľov odborných časopisov z oblasti školstva, pedagogiky a vzdelávania a na riešenie úloh výskumu a vývoja rozpočtovalo 13,2 mil. Sk. Táto suma bola rozpočtovým opatrením zvýšená na 20,8 mil. Sk, z ktorých sa použilo 19,2 mil. Sk.

Ministerstvo zdravotníctva na financovanie výchovnej činnosti medikov v nemocnici VSŽ a.s. a v Onkologickom ústave sv. Alžbety rozpočtovalo 3,1 mil. Sk (upravený rozpočet 4,3 mil. Sk), skutočné výdavky dosiahli 7,5 mil. Sk.

V kapitole Ministerstvo kultúry SR sa pre podnikateľov rozpočtovalo 77,2 mil. Sk na podporu umeleckej literatúry, časopisov pre deti a mládež, na vydávanie pôvodnej slovenskej umeleckej literatúry na výrobu dlhometrážnych filmov a na iné kultúrne aktivity. Na tieto účely sa použilo 81,6 mil. Sk, čo je 98,9 % upraveného rozpočtu.

V rezorte ministerstva hospodárstva boli rozpočtované prostriedky 712,1 mil. Sk určené najmä na úhradu prevádzkových nákladov na útlm ťažby v Bani Dolina a.s., na zákonné sociálne úhrady, na podporu útlmu ťažobnej činnosti v rudnom baníctve, na rozvoj cestovného ruchu a na podporu projektov výskumu a vývoja. Čerpané dotácie na tieto činnosti dosiahli 479,6 mil. Sk (96,8 % upraveného rozpočtu).

V rezorte pôdohospodárstva vyčlenený objem dotácií smeroval podnikateľskej sfére v sume 7 933,0 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa vyčlenená suma zvýšila na 9 007,8 mil. Sk, z ktorých sa poskytlo 8 753,5 mil. Sk. Dotácie boli určené podnikateľom hospodáriacim na pôde v horských a iných poľnohospodársky znevýhodnených oblastiach na rozvoj živočíšnej výroby, zabezpečenie nákladov v rastlinnej výrobe, na zachovanie genofondu a šľachtiteľské zámery, ako aj na realizáciu ekologických opatrení.

V rozpočte Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR sa na podporu inovácií a technologický rozvoj a na podporu výskumu a vývoja vyčlenilo 18,1 mil. Sk, z ktorých sa však použilo iba 10,4 mil. Sk.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR rozpočtovalo na realizáciu výkonov vo verejnom záujme v železničnej doprave 6 650,0 mil. Sk, skutočné výdavky dosiahli úroveň upraveného rozpočtu 6 630,0 mil. Sk.

V kapitole Všeobecná pokladničná správa sa pre podnikateľskú sféru vyčlenila rezerva v rámci spolufinancovania programov PHARE v sume 1 695,3 mil. Sk. Tá sa rozpočtovým opatrením znížila na 1 110,5 mil. Sk a z nich sa na rozpočtované účely použilo 1 044,5 mil. Sk (94,1 %).

d) Bežné transfery do tuzemských finančných inštitúcií boli na úhradu ich majetkovej ujmy a rozpočtovali sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa sumou 638,2 mil. Sk. Z nich sa na uvedený účel použilo 453,4 mil. Sk (plnenie na 71,1% vo vzťahu k schválenému aj upravenému rozpočtu). Rozhodujúca časť 450,3 mil. Sk bola poskytnutá ako úhrada majetkovej ujmy Slovenskej sporiteľni, a.s. a Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a.s. z poskytnutých sociálnych pôžičiek na bytovú výstavbu a mladomanželských pôžičiek.

e) Bežné transfery na rôznej úrovni zahŕňujú prostriedky určené obciam a vyšším územným celkom na financovanie ich bežných potrieb a rozpočtovali sa v objeme 38 733,3 mil. Sk. V medziročnom porovnaní to predstavuje takmer dvojnásobný nárast (index upraveného rozpočtu 195,0) ako dôsledok pokračujúceho procesu reformy verejnej správy nadväzane na presun kompetencií do pôsobnosti územných samospráv.

Od 1.1.2003 sa rozpočtové vzťahy k rozpočtom obcí a vyšších územných celkov rozpočtovali v novovzniknutej kapitole „Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC“. Bežné výdavky tejto kapitoly v rozpočtovanom objeme 12 052,5 mil. Sk boli súhrnom:

- záväzných limitov obciam vo výške 5 186,5 mil. Sk určených na výkon samosprávnych funkcií obcí (611,0 mil. Sk), na dotácie pre mestskú verejnú dopravu (1 070,5 mil. Sk), na dotácie na prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy na obce a prechod pôsobnosti z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti obcí (3 497,7 mil. Sk) a na dotácie určené na riešenie individuálnych potrieb obcí (7,3 mil. Sk),

- záväzných limitov dotácií vyšším územným celkom v objeme 6 866,0 mil. Sk na činnosť úradov vyšších územných celkov (466,4 mil. Sk) a na prenesený výkon štátnej správy na vyššie územné celky a prechod kompetencií z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti VÚC (6 399,6 mil. Sk).

Okrem prostriedkov rozpočtovaných v samostatnej rozpočtovej kapitole sa bežné transfery obciam rozpočtovali aj v iných rozpočtových kapitolách, a to najmä v rozpočtoch krajských úradov v úhrnnej sume 24 283,9 mil. Sk, ktoré zabezpečovali činnosť organizácií po prechode pôsobnosti z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti obcí a VÚC a v ostatných kapitolách v objeme 1 481,9 mil. Sk, ktoré súviseli najmä s činnosťou bývalých

štátnych fondov. V kapitole Všeobecná pokladničná správa sa rozpočtovala rezerva na bežné transfery územným samosprávam v objeme 914,9 mil. Sk.

V rámci nevyhnutných rozpočtových opatrení sa pôvodný rozpočet bežných transferev na rôznej úrovni zvýšil o 3 180,0 mil. Sk na 41 913,3 mil. Sk. Skutočné výdavky dosiahli 41 601,4 mil. Sk (plnenie upraveného rozpočtu na 99,3 %) a realizovali sa v tejto štruktúre:

- v kapitole Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC z úhrnného objemu 13 216,2 mil. Sk pripadlo na dotácie obciam 5 965,0 mil. Sk a na dotácie vyšším územným celkom 7 251,2 mil. Sk.

Obce z týchto prostriedkov financovali výdavky na výkon samosprávnych funkcií 609,5 mil. Sk (99,8 %), prevádzkové náklady mestskej verejnej dopravy 1 070,5 mil. Sk (100,0 %) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Prešove a Žiline, výdavky na prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy na obce a prechod pôsobnosti z orgánov štátnej správy do pôsobnosti obcí 4 277,6 mil. Sk v oblasti školstva, sociálneho zabezpečenia, kultúry a na činnosť matriky a na riešenie individuálnych potrieb obcí sa vynaložilo 7,4 mil. Sk (101,7 %).

Vyššie územné celky prostriedky použili 473,3 mil. Sk na financovanie činnosti úradov VÚC a na prechod kompetencií v oblasti sociálneho zabezpečenia, školstva, dopravy a kultúry z orgánov štátnej správy do pôsobnosti VÚC 6 777,9 mil. Sk (plnenie na 105,9 %).

- v rozpočtových kapitolách krajských úradov sa na činnosť obcí a VÚC, ktorými sa zabezpečujú prenesené výkony z pôsobnosti štátnej správy do kompetencií územných samospráv (najmä vzdelávací proces základného a stredného školstva, činnosť organizácií sociálneho zabezpečenia, financovanie potrieb verejnej dopravy a činnosť kultúrnych organizácií); vynaložili transfery v úhrnnej sume 26 739,7 mil. Sk,

- v ostatných rozpočtových kapitolách sa na potreby územných samospráv použilo 1 645,5 mil. Sk. Rozhodujúca časť z nich (1 514,9 mil. Sk) sa realizovala z rozpočtu kapitoly ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja a financovali sa nimi potreby Programu rozvoja bývania prostredníctvom transferov do rozpočtov obcí a vyšších územných celkov.

f) Bežné transfery – zahraničné sa rozpočtovali sumou 1 167,9 mil. Sk, ktorá bola rozpočtovým opatrením znížená na 866,0 mil. Sk. Skutočné výdavky vynaložené na zahraničné transfery dosiahli 851,5 mil. Sk. Podstatnú časť z nich (694,9 mil. Sk) tvorili platby pravidelných a špeciálnych príspevkov na členstvo v rôznych medzinárodných organizáciách a ostatné výdavky vo forme zahraničných transferov 156,6 mil. Sk.

3.1.1.5. Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi

V rámci tejto kategórie sa rozpočtovali výdavky kapitoly Štátny dlh sumou 34 865,7 mil. Sk nadväzujúcou na obsluhu dlhovej služby v rozpočtovom roku 2003. Z nej pripadlo 23 820,3 mil. Sk na úroky splácané v tuzemsku, 9 589,1 mil. Sk na úroky splácané do zahraničia a 1 456,3 mil. Sk na ďalšie platby súvisiace s úvermi. Pôvodný rozpočet dlhovej služby sa rozpočtovým opatrením znížil na 32 334,7 mil. Sk, pričom skutočné výdavky dosiahli 30 293,3 mil. Sk (93,7 %) v tejto štruktúre:

- 22 289,0 mil. Sk sa použilo na splácanie úrokov vyplývajúcich z úverových záväzkov voči domácim veriteľom. Ide najmä o úroky z emitovaných štátnych dlhopisov v tuzemsku (vrátane úrokov zo štátnych rehabilitačných dlhopisov) 19 414,2 mil. Sk, úroky z emitovaných štátnych pokladničných poukážok (ďalej len „ŠPP“) 2 734,5 mil. Sk a úhrady úrokov z prevzatých záväzkov zo zaniknutých štátnych fondov (Štátny fond cestného hospodárstva SR, Štátny podporný fond poľnohospodárstva a potravinárstva SR) 140,3 mil. Sk,

- zahraničným veriteľom sa vyplatili úroky v sume 7 898,0 mil. Sk v tejto štruktúre:

- úroky zo štátnych dlhopisov emitovaných v zahraničí 5 996,5 mil. Sk,
- úroky zo splátok medzinárodných pôžičiek 288,3 mil. Sk,
- úroky zo splátok prijatého úveru z Banque Nationale de Paris 87,4 mil. Sk,
- úroky zo zahraničných úverov poskytnutých Štátneho fondu cestného hospodárstva, ktorého záväzky po jeho zrušení prevzal štát 1 409,4 mil. Sk,
- úroky z úverov poskytnutých Svetovou bankou 1 11,4 mil. Sk,
- úroky z úverov prijatých od Rozvojovej banky Rady Európy a Európskej investičnej banky 4,1 mil. Sk,
- úroky zo zahraničných úverov prevzatých od ČSOB, a.s. 0,9 mil. Sk.

Iné výdavky spojené s dlhovou službou vrátane platieb za poplatky domácim a zahraničným bankám tvoria spolu 106,3 mil. Sk.

3.1.2. Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky sa rozpočtovali sumou 32 529,6 mil. Sk, čo predstavuje 97,9 % ich rozpočtu v roku 2002. Ide o prostriedky určené pre rozpočtové organizácie na financovanie vlastnej investičnej činnosti (19 375,9 mil. Sk) a kapitálové transfery na financovanie investičných potrieb príspevkových organizácií v pôsobnosti štátu, podnikateľských subjektov a územných samospráv (13 153,7 mil. Sk).

Rozpočet kapitálových výdavkov bol kvantifikovaný s ohľadom na zdrojové možnosti štátneho rozpočtu v rámci prijatej rozpočtovej politiky a s dôrazom na nevyhnutnosť úsporných opatrení. Rozhodujúcimi kritériom v štruktúre financovania naďalej zostalo prednostné zabezpečovanie investičných potrieb formou individuálnych kapitálových výdavkov.

Prijatými rozpočtovými opatreniami sa výška schváleného rozpočtu v podstate nezmenila (32 511,5 mil. Sk), zmenilo sa však štrukturálne členenie kapitálových výdavkov, ako je to zrejme aj z nasledujúceho textu.

3.1.2.1. Obstarávanie kapitálových aktív

Na obstaranie kapitálových aktív v rámci investičnej činnosti štátnych rozpočtových organizácií sa v rozpočte pôvodne vyčlenilo 19 375,9 mil. Sk, ktoré sa rozpočtovými opatreniami znížili na 17 832,2 mil. Sk. Z nich sa vyčerpalo len 86,2 %, resp. 15 371,3 mil. Sk, ktorými sa financovali tieto investičné zámery rozpočtových kapitol:

- nákup pozemkov a nehmotných aktív	1 003,9 mil. Sk
- nákup budov a stavieb	156,2 mil. Sk
- nákup kancelárskych strojov a prístrojov a zariadení (z toho nákup výpočtovej techniky 575,6 mil. Sk)	720,7 mil. Sk
- nákup dopravných prostriedkov (z toho nákup osobných automobilov 254,2 mil. Sk)	527,2 mil. Sk
- nákup prevádzkových strojov, prístrojov a zariadení	409,9 mil. Sk
- prípravná a projektová dokumentácia	765,7 mil. Sk
- realizácia stavieb a ich technického zhodnotenia (z toho realizácia nových stavieb 7 881,0 mil. Sk)	9 972,5 mil. Sk
- rekonštrukcie a modernizácie strojov a zariadení	137,5 mil. Sk
- ostatné kapitálové výdavky	1 677,7 mil. Sk

Na obstaranie kapitálových aktív sa medziročne vynaložilo menej investičných prostriedkov štátneho rozpočtu o cca 1,7 mld. Sk. V súlade so zámermi finančnej politiky, dodržiavaním úsporných programov sa výrazne znížili výdavky na nákup kancelárskych strojov a zariadení (o 634,3 mil. Sk), na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia (o 781,9 mil. Sk) a na rekonštrukcie a modernizácie strojov a zariadení (až o cca 1,9 mld. Sk).

Rozhodujúca časť (72 %) rozpočtových výdavkov na obstaranie kapitálových aktív sa vynaložila v kapitolách ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií (8 415,7 mil. Sk) na

zabezpečenie financovania projektu výstavby diaľnic, rýchlostných ciest a ostatných štátnych ciest, v kapitole ministerstva vnútra (1 366,4 mil. Sk) a v kapitole ministerstva financií (1 288,1 mil. Sk).

3.1.2.2. Kapitálové transfery

Pre kapitálové transfery sa v schválenom rozpočte určil limit 13 153,7 mil. Sk, ktorý sa rozpočtovými opatreniami zvýšil na 14 679,3 mil. Sk. Z takto upraveného rozpočtu sa použilo 13 741,0 mil. Sk (93,6 %) na:

- kapitálové transfery na rovnakej úrovni (3 797,8 mil. Sk); poskytnú sa najmä ako príspevky na investičné zámery príspevkových organizácií 2 710,9 mil. Sk a príspevky verejným vysokým školám 1 086,0 mil. Sk,

- kapitálové transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (329,0 mil. Sk); ide o príspevky občianskym združeniam, nadáciám, cirkvám a iným neziskovým organizáciám),

- kapitálové transfery nefinančným subjektom (1 900,5 mil. Sk); smerovali najmä do štyroch rozpočtových kapitol: v rezorte pôdohospodárstva sa 397,5 mil. Sk použilo na obstaranie strojov a technológií pre subjekty podnikajúce v pôdohospodárstve a potravinárskom priemysle a na vodohospodárske investičné akcie, v rezorte dopravy, pôšt a telekomunikácií sa sumou 359,9 mil. Sk financovali potreby rekonštrukcie a modernizácie železničných dopravných ciest, v rezorte hospodárstva sa 432,0 mil. Sk použilo hlavne na zabezpečenie úloh hospodárskej mobilizácie a prípravu teritória štátu na obranu prostredníctvom podnikateľských subjektov a v kapitole životného prostredia sa transfermi 552,6 mil. Sk financovali najmä kapitálové potreby súvisiace s ochranou životného prostredia,

- kapitálové transfery na rôznej úrovni: ide o 7 706,2 mil. Sk vynaložených na financovanie investičných zámerov územných samospráv. Z nich sa 3 830,3 mil. Sk realizovalo v rámci kapitoly Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC, a to na kapitálové dotácie obciam (2 163,2 mil. Sk) a na kapitálové dotácie VÚC (1 667,1 mil. Sk). Obce prostriedky použili na dotácie pre mestskú verejnú dopravu (489,2 mil. Sk), na dokončovanie objektov základných škôl (167,4 mil. Sk), na svoje individuálne potreby (68,8 mil. Sk), na prenesený výkon určitých pôsobností štátnej správy do pôsobnosti obcí (767,9 mil. Sk) a na iné investičné aktivity (669,9 mil. Sk). VÚC z nich financovali činnosť vlastných úradov (83,8 mil. Sk) a prenesený výkon štátnej správy do pôsobnosti VÚC v odvetví školstva a sociálneho zabezpečenia (1 583,3 mil. Sk).

Ostatné rezorty sa na financovaní kapitálových transferov smerovaných obciam a VÚC podieľali sumou 3 875,9 mil. Sk. Z nej sa v kapitole životného prostredia realizovalo 1 347,6 mil. Sk určených na financovanie investičných aktivít obcí zabezpečovaných v minulosti prevažne zo Štátneho fondu životného prostredia a v kapitole ministerstva hospodárstva 1 747,4 mil. Sk na regionálny rozvoj mesta Trnava v súvislosti s výstavbou závodu PSA Peugeot. Z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladničná správa sa 641,9 mil. Sk použilo na investičné zámery obcí a VÚC v rámci spolufinancovania programu ISPA,

- kapitálové transfery do zahraničia sa poskytli vo výške 7,5 mil. Sk z rozpočtu kapitoly Úradu vlády SR a Ministerstva vnútra SR.

3.1.3. Poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku

V tejto hlavnej kategórii sa rozpočtovalo spolu 5 435,4 mil. Sk v rozpočte kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Prostriedky boli určené na:

- finančné krytie záväzkov vyplývajúcich zo záruky vlády poskytnutej Konsolidačnej banke, š.p. a prevzatej Slovenskou konsolidačnou a.s. podľa zákona 483/2001 Z. z. o bankách (2 900,0 mil. Sk),

- poskytnutie návratných finančných výpomocí pre zdravotné poisťovne (2 200,0 mil. Sk),

- vklady do EBOR a medzinárodných inštitúcií a fondov (225,8 mil. Sk),

- poskytnutie návratných finančných výpomocí v súvislosti s reformou sociálnych dávok (úver od Svetovej banky 87,6 mil. Sk),

- pôžičky v rámci programu znižovania energetickej náročnosti a využitia alternatívnych zdrojov energie (22,0 mil. Sk).

Rozpočtovými opatreniami sa pôvodný rozpočet zvýšil na 8 138,8 mil. Sk najmä v súvislosti so zabezpečením nerozpočtovanej požiadavky na návratnú finančnú výpomoc pre a.s. Veriteľ. Uskutočnené výdavky 7 873,6 mil. Sk (96,7 %) smerovali hlavne na financovanie týchto potrieb:

- realizácia osobitných záruk vlády v rámci projektu reštrukturalizácie úverového portfólia vybraných bánk (2 374,4 mil. Sk),

- návratné finančné výpomoci poskytnuté a.s. Veriteľ v úhrnej výške 5 200,0 mil. Sk,

- vklady do Strediska cenných papierov a medzinárodných organizácií EBOR, IBRD, IDA (276,7 mil. Sk),

- program znižovania energetickej náročnosti a využitia alternatívnych zdrojov energie (22,0 mil. Sk).

3.1.4. Prevod prostriedkov a ostatné výnimky z časového použitia rozpočtových prostriedkov

V závere roku 2003 sa z prostriedkov štátneho rozpočtu previedlo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách na mimorozpočtové účty jednotlivých rozpočtových kapitol spolu 9 295,4 mil. Sk.

V hlavnej kategórii 900 – Prevod prostriedkov, sú zaúčtované výdavky štátneho rozpočtu v sume 4 568,1 mil. Sk, ktoré realizovali rozpočtové kapitoly v rámci povolených prevodov nevyčerpaných prostriedkov štátneho rozpočtu z výdavkových účtov (bežných aj kapitálových) na osobitné účty dofinancovania programov v súlade s ustanovením § 10 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách podľa nasledujúceho prehľadu (v mil. Sk):

K A P I T O L A	Prevod výdavkov spolu	v tom:	
		bežné	kapitálo- vé
Úrad vlády SR	6,0	6,0	0,0
Ústavný súd SR	117,5	0,0	117,5
Najvyšší súd SR	3,0	2,8	0,2
Generálna prokuratúra SR	1,1	0,0	1,1
Ministerstvo obrany SR	1 592,0	1 592,0	0,0
Ministerstvo vnútra SR	123,2	4,7	118,5
Ministerstvo financií SR	498,1	10,7	487,4
Ministerstvo živ. prostredia SR	171,8	0,0	171,8
Ministerstvo školstva SR	477,6	323,7	153,9
Ministerstvo zdravotníctva SR	21,1	21,1	0,0
Ministerstvo kultúry SR	133,1	2,6	130,5
Ministerstvo hospodárstva SR	472,3	257,6	214,7
Ministerstvo pôdohospodár. SR	481,8	288,4	193,4
Min. výstavby a reg. rozvoja SR	8,8	8,8	0,0
Min. dopravy, pôšt a telekom. SR	385,1	29,3	355,8
Štatistický úrad	7,5	7,5	0,0
Úrad pre norm.,metrol. a skúš. SR	10,4	0,0	10,4
Národný bezpečnostný úrad	30,0	0,0	30,0
Správa štát. hmotných rezerv SR	15,3	0,2	15,1
Slovenská akadémia vied	12,4	12,4	0,0
S P O L U	4 568,1	2 567,8	2 000,3

Prevedené prostriedky sú rozpočtové organizácie povinné použiť v ďalšom rozpočtovom roku na tie isté účely v rámci programu, na ktoré boli pôvodne určené, a to prednostne pred prostriedkami vyčlenenými v rozpočte na rok 2004.

Ďalšie prostriedky v sume 4 727,3 mil. Sk zaúčtovali jednotlivé rozpočtové kapitoly v iných rozpočtových kategóriách na príslušných položkách a podpoložkách a previedli ich z výdavkových účtov na svoje mimorozpočtové účty na základe výnimky udelenej ministrom financií podľa § 54 ods. 1 písm. f) zákona o rozpočtových pravidlách podľa nasledujúceho prehľadu (v mil. Sk):

K A P I T O L A	Prevod výdavkov spolu
Ministerstvo spravodlivosti SR	212,0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	3,9
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	16,4
Slovenská informačná služba	7,0
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR	232,1
Ministerstvo kultúry SR	46,8
Kancelária Národnej rady SR	15,0
Úrad vlády SR	18,7
Ministerstvo financií SR	228,2
Ministerstvo zdravotníctva SR	58,8
Úrad priemyselného vlastníctva SR	0,4
Všeobecná pokladničná správa	3 528,7
Ministerstvo hospodárstva SR	136,2
Krajské úrady spolu	148,1
Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC	75,0
S P O L U	4 727,3

3.2. Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčnej klasifikácie

V rozpočtovom hospodárení štátu, pri tvorbe rozpočtu aj pri jeho realizácii sa uplatňujú dva aspekty: pri členení podľa ekonomickej klasifikácie ide o triedenie príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu podľa druhu, pri členení výdavkov na základe funkčnej klasifikácie¹ ide o triedenie výdavkov podľa odvetví. Funkčná klasifikácia triedi výdavky do oddielov zhodne s odvetviami verejnej správy a podrobnejšie do skupín, tried a podtried.

Súhrnný prehľad o výdavkoch štátneho rozpočtu podľa jednotlivých oddielov a podľa hlavných kategórií ekonomickej klasifikácie poskytujú údaje tabuľky na nasledujúcej strane.

Oddiel 01 – Všeobecné verejné služby: má osem základných skupín členených ďalej na triedy a podtriedy. Obsahuje výdavky verejnej správy z hľadiska finančnej, rozpočtovej a zahraničnej oblasti, výdavky zahraničnej hospodárskej pomoci, všeobecných služieb,

¹ ustanovuje ju Štatistický úrad SR vyhlásením Klasifikácie výdavkov verejnej správy

Oddiely	Výdavky celkom			Bežné výdavky			Kapitálové výdavky			Istiny, úvery, účasť na majetku			Prevody prostriedkov		
	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%	Upr. rozp.	Skutočnosť	%	Upr. rozp.	Skutočnosť	%
01 Všeobecné verejné služby	59 261,1	56 227,1	94,9	53 313,5	50 469,7	94,7	3 118,4	2 394,4	76,8	2 829,2	2 651,6	93,7	0,0	711,4	x
02 Obrana	22 783,2	21 712,5	95,3	22 491,2	19 876,8	88,4	292,0	213,7	73,2	0,0	0,0	x	0,0	1 622,0	x
03 Verejný poriadok a bezpečnosť	23 369,0	22 873,1	97,8	21 442,1	20 940,4	97,7	1 926,9	1 762,4	91,5	0,0	0,0	x	0,0	170,3	x
04 Ekonomická oblasť	50 781,8	49 302,6	97,1	34 201,4	33 338,1	97,5	16 558,4	14 572,0	88,0	22,0	22,1	100,5	0,0	1 370,4	x
05 Ochrana životného prostredia	3 372,9	3 376,1	100,1	1 184,7	1 187,5	100,2	2 188,2	2 016,8	92,2	0,0	0,0	x	0,0	171,8	x
06 Bývanie a občianska vybavenosť	7 879,1	7 819,9	99,2	7 205,4	7 147,6	99,2	673,7	672,3	99,8	0,0	0,0	x	0,0	0,0	x
07 Zdravotníctvo	25 892,0	25 499,6	98,5	18 220,7	17 820,8	97,8	2 471,4	2 457,6	99,4	5 199,9	5 200,1	100,0	0,0	21,1	x
08 Rekreačia, kultúra a náboženstvo	7 079,8	7 065,7	99,8	5 716,7	5 694,7	99,6	1 363,1	1 238,0	90,8	0,0	0,0	x	0,0	133,0	x
09 Vzdelávanie	46 219,1	46 305,2	100,2	43 162,1	42 949,4	99,5	3 057,0	2 987,9	97,7	0,0	0,0	x	0,0	367,9	x
10 Sociálne zabezpečenie	49 304,2	48 862,4	99,1	48 354,2	48 065,1	99,4	862,4	797,3	92,5	87,6	0,0	x	0,0	0,0	x
S p o l u	295 942,2	289 044,2	97,7	255 292,0	247 490,1	96,9	32 511,5	29 112,4	89,5	8 138,7	7 873,8	96,7	0,0	* 4 568,1	x

* rozdiel 0,2 je spôsobený zaokrúhľovaním

základného výskumu, výskumu a vývoja v oblasti všeobecných verejných služieb, transakcie verejného dlhu a transfery všeobecnej povahy medzi rôznymi úrovňami verejnej správy.

Pôvodný rozpočet výdavkov oddielu všeobecných verejných služieb 63 446,5 mil. Sk bol rozpočtovými opatreniami znížený na 59 261,0 mil. Sk. V skutočne vynaložených výdavkoch 56 227,1 mil. Sk sú zahrnuté:

- výdavky verejnej správy, finančnej a rozpočtovej oblasti a zahraničnej oblasti, výdavky na činnosť ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (19 971,9 mil. Sk),
- výdavky na zahraničnú hospodársku pomoc rozvojovým krajinám, krajinám v procese transformácie a smerovanú cez medzinárodné organizácie (471,4 mil. Sk),
- výdavky na všeobecné služby - personálne, plánovacie a štatistické (2 436,7 mil. Sk),
- výdavky na základný výskum SAV, vysokých škôl a ostatných štátnych a neštátnych subjektov (2 375,4 mil. Sk),
- výdavky na výskum a vývoj v oblasti všeobecných verejných služieb (44,0 mil. Sk),
- výdavky na činnosť ostatných všeobecných verejných služieb – napr. registrácia voličov, organizovanie volieb, referend a pod. (676,5 mil. Sk),
- výdavky spojené s transakciami verejného dlhu, platby úrokov a výdavky spojené s upisovaním a emitovaním pôžičiek a pod. (30 187,1 mil. Sk),
- výdavky vo forme transferov všeobecnej povahy medzi rôznymi úrovňami verejnej správy (64,1 mil. Sk).

Oddiel 02 – Obrana: v tomto oddieli je sústredené riadenie vecí a služieb vojenskej obrany vrátane prevádzky pozemných a vzdušných obranných síl, prevádzky technických, dopravných, komunikačných, spravodajských, personálnych a iných nevojenských obranných síl, ako aj podpora zálohových a pozemných síl systému obrany a prevádzkovanie vecí a služieb civilnej obrany.

Pôvodný rozpočet 22 184,3 mil. Sk sa rozpočtovými opatreniami zvýšil na 22 783,2 mil. Sk. Z čerpaných prostriedkov 21 712,5 mil. Sk (95,3 %) pripadá:

- na armádu, vojenské spravodajstvo, prípravu teritória štátu na obranu, hospodársku mobilizáciu a pod. 19 226,1 mil. Sk,
- na financovanie vecí a služieb civilnej obrany, na činnosť horskej záchranej služby, nákup a skladovanie potravín a iných zásob na núdzové použitie 200,5 mil. Sk,
- na zahraničnú vojenskú pomoc 578,2 mil. Sk,
- na vývoj a výskum v oblasti obrany 274,0 mil. Sk,

- na ostatné činnosti v oddieli obrany (prevádzka stredných a vysokých vojenských škôl, vojenskej prokuratúry a iné služby v oblasti obrany) 1 433,7 mil. Sk.

Oddiel 03 – Verejný poriadok a bezpečnosť: Výdavky v rámci tohto oddielu zahŕňajú tieto oblasti verejného rozpočtu: polícia, pomocné dopravné hliadky, obecná polícia, stredné a vysoké školy zriadené ministerstvom vnútra, horská záchranná služba, obecné požiarné zbory, súde, súdne a mimosúdne rehabilitácie, väzenstvo a výskum a vývoj v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti.

Pôvodne rozpočtované výdavky 23 206,8 mil. Sk sa rozpočtovými opatreniami mierne zvýšili na 23 369,0 mil. Sk a čerpali sa na:

- políciu, pomocné dopravné hliadky, stredné a vysoké školy v pôsobnosti ministerstva vnútra, automobilové opravovne a tlačiarne ministerstva vnútra v triede Policajné služby (11 329,2 mil. Sk),

- horskú záchrannú službu, evakuáciu zaplavených oblastí, požiarné zbory v triede Ochrana pred požiarmi (1 834,1 mil. Sk),

- súde, súdne a mimosúdne rehabilitácie, realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí, Súdnu radu SR v triede Súdy (2 759,2 mil. Sk),

- činnosť Zboru väzenskej a justičnej stráže, ústavov na výkon väzby, ústavov na výkon trestu odňatia slobody, nemocnice, školy v kompetencii triedy Väzenstvo (2 685,4 mil. Sk),

- činnosti výskumu a vývoja v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti (3,5 mil. Sk),

- ostatné činnosti verejného poriadku a bezpečnosti (4 261,7 mil. Sk).

Spolu sa na uvedené účely vynaložilo 22 873,1 mil. Sk.

Oddiel 04 – Ekonomická oblasť: tento oddiel zahŕňa jednak riadenie všeobecných ekonomických a obchodných vecí, služieb a stratégií ako aj základné ekonomické odvetvia a ich riadenie. Pôvodne sa na tieto účely vyčlenilo 48 729,9 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa táto suma zvýšila na 50 781,8 mil. Sk, z ktorých sa použilo 49 302,6 mil. Sk (97,1 %) na:

- financovanie všeobecnej ekonomickej obchodnej a pracovnej oblasti – Colné riaditeľstvo, Puncový úrad, Slovenská obchodná inšpekcia, Slovenský ústav technickej normalizácie, Protimonopolný úrad, výchova a ochrana spotrebiteľa (7 446,6 mil. Sk),

- financovanie činnosti odvetví poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva a poľovníctva (12 039,0 mil. Sk),

- financovanie činnosti odvetví palív a energie – uhlie, lignit, rašelina, výroba elektriny, ropa, zemný plyn, jadrové palivá a pod. (411,8 mil. Sk),
- financovanie činností a služieb odvetví ťažby, výroby a výstavby (231,3 mil. Sk),
- financovanie potrieb odvetvia dopravy (24 158,9 mil. Sk),
- financovanie riadenia vecí a služieb v oblasti výstavby, rozširovania, zdokonaľovania prevádzky a údržby komunikačných systémov v oblasti komunikácie (110,2 mil. Sk),
- financovanie riadenia vecí a služieb v oblasti distribučných sietí a skladovania – dohľad nad veľkoobchodom a maloobchodom, cenové kontroly a racionalizačné opatrenia, hotely a reštaurácie, cestovný ruch, viacúčelové rozvojové projekty (3 909,7 mil. Sk),
- financovanie výskumu a vývoja v ekonomickej oblasti (917,7 mil. Sk),
- financovanie ostatných činností v ekonomickej oblasti (77,4 mil. Sk).

Oddiel 05 – Ochrana životného prostredia: v tomto oddieli je triedenie výdavkov založené na Klasifikácii činností súvisiacich s ochranou životného prostredia (CEPA), ktorú v Európskom systéme pre zber ekonomických údajov týkajúcich sa životného prostredia vypracoval Eurostat.

Limit výdavkov na ochranu životného prostredia bol určený sumou 3 138,9 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa zvýšil na 3 372,9 mil. Sk, pričom skutočne dosiahnuté výdavky 3 376,1 mil. Sk sú mierne vyššie. Vynaložili sa na:

- financovanie nákladov spojených so zberom, prepravou, zhodnocovaním a zneškodňovaním odpadu vrátane rádioaktívneho (147,8 mil. Sk),
- financovanie nákladov pri nakladaní s odpadovými vodami - prevádzkovanie kanalizačných sústav vrátane čistenia odpadových vôd (1 014,5 mil. Sk),
- financovanie činností súvisiacich s ochranou krajiny, ovzdušia, zeme, povrchových a podzemných vôd, horninového prostredia a pôdy pred znečistením - budovanie, údržba a prevádzkovanie monitorovacích systémov a staníc, výstavba protihlukových bariér, živých plotov a iné zariadenia na znižovanie znečisťovania (690,6 mil. Sk),
- financovanie nákladov spojených s ochranou prírody a krajiny – ochrana drevín, chránených stromov, rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a iné podobné činnosti (324,8 mil. Sk),
- financovanie výskumu a vývoja v oblasti životného prostredia (59,3 mil. Sk),
- financovanie ostatných potrieb zameraných na ochranu životného prostredia (1 139,1 mil. Sk).

Oddiel 06 – Bývanie a občianska vybavenosť: v tomto oddieli sú zatriedené výdavky spojené s financovaním rozvoja bývania, propagácie, monitorovania a vyhodnocovania činností v oblasti rozvoja bývania.

Na tieto účely sa pôvodne vyčlenilo 7 737,0 mil. Sk. Z upraveného rozpočtu 7 879,1 mil. Sk sa použilo 7 819,9 mil. Sk, konkrétne na:

- štátnu podporu výstavby bytov v bytových a rodinných domoch, na výstavbu a prestavbu nájomných bytov, výstavbu technickej vybavenosti a obnovu bytového fondu, na štátnu podporu rozvoja bývania, štátnu prémie k stavebnému sporeniu a podporu hypotekárneho úverovania bytovej výstavby (7 360,3 mil. Sk),
- rozvoj obcí (63,9 mil. Sk),
- vytváranie a rozširovanie všeobecných informácií technickej dokumentácie a štatistických údajov v oblasti zásobovania vodou, granty, pôžičky, dotácie na podporu prevádzkovania, budovania, údržby a skvalitňovania systémov pre zásobovanie vodou (394,2 mil. Sk),
- ostatné činnosti súvisiace s rozvojom bývania (1,5 mil. Sk).

Oddiel 07 – Zdravotníctvo: v odvetví zdravotníctva sa financujú výdavky na zdravotnú starostlivosť poskytovanú jednotlivcom (pacientom) a výdavky na zdravotnú starostlivosť poskytovanú na kolektívnej báze. Rozpočet tohto odvetvia sa určil sumou 22 832,6 mil. Sk, ktorá sa úpravou rozpočtu zvýšila o viac ako 3,0 mld. Sk na sumu 25 892,0 mil. Sk. Z vynaložených 25 499,6 mil. Sk sa financovali tieto zámery rozpočtu v oblasti zdravotníctva:

- náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ambulantnej starostlivosti, v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach, ambulanciách, poliklinikách, v domácnostiach, vrátane nákladov na lieky, zdravotnícke potreby, pomôcky (29,7 mil. Sk),
- náklady spojené s poskytovaním ústavnej zdravotnej starostlivosti vrátane nákladov na lieky, protézy, lekárske prístroje a iné zdravotnícke výrobky poskytované nemocničným pacientom (2 387,2 mil. Sk),
- náklady súvisiace s poskytovaním verejnej zdravotnej starostlivosti, ktorá nesúvisí s nemocnicami, klinikami alebo praktickým lekármi (1 270,9 mil. Sk),
- náklady na výskum a vývoj v oblasti zdravotníctva (175,7 mil. Sk),
- náklady na ostatné činnosti odvetvia zdravotníctva ako sú výdavky na činnosť Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, Ústavu zdravotníckych informácií a štatistiky, Centra pre podporu zdravia, Slovenskej lekárskej knižnice, štátom platené poisťné za určené skupiny osôb, ochranné a liečebné akcie a pod. (spolu 21 636,1 mil. Sk).

Oddiel 08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo: na rekreáciu, kultúru a náboženstvo sa poskytujú prostriedky štátneho rozpočtu jednotlivcom i na kolektívnej báze. Pôvodne na tieto účely vyčlenených 6 646,2 mil. Sk sa v priebehu roka rozpočtovými opatreniami mierne zvýšilo na 7 079,7 mil. Sk. V realizovaných výdavkoch 7 065,8 mil. Sk sú zahrnuté:

- výdavky na rekreačné a športové služby určené na prevádzkovanie a podporu zariadení na aktívnu športovú činnosť 1 113,4 mil. Sk,

- výdavky na kultúrne služby, na podporu činností divadiel, umeleckých súborov, klubových a špeciálnych kultúrnych zariadení, odborných a metodických zariadení, knižníc, múzeí a galérií, pamiatkovej starostlivosti, národnej kultúry a ostatné kultúrne služby 3 704,6 mil. Sk,

- výdavky na vysielacie a vydavateľské služby 1 162,2 mil. Sk,

- výdavky na náboženské a iné spoločenské služby, ktoré zahŕňajú riadenie náboženských oblastí a výdavky na Slovenský červený kríž a Slovenskú lekársku spoločnosť 919,3 mil. Sk,

- výdavky na výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva 3,9 mil. Sk,

- výdavky na ostatné činnosti v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva 162,3 mil. Sk.

Oddiel 09 – Vzdelávanie: v odvetví vzdelávania sú zahrnuté služby jednotlivým žiakom a študentom a služby poskytované na kolektívnej báze vrátane všetkých typov škôl a školských zariadení. Výdavky 44 007,3 mil. Sk v schválenom rozpočte sa rozpočtovými opatreniami zvýšili na 46 219,1 mil. Sk. Nimi sa financovali tieto zámery a rozpočtové úlohy odvetvia vzdelávania:

- predškolská výchova a základné vzdelanie 20 854,6 mil. Sk

- stredoškolské vzdelanie (osemročné gymnáziá, športové gymnáziá, stredné odborné školy, stredné odborné školy umeleckého zamerania, stredné odborné učilištia, združené školy) 11 206,7 mil. Sk,

- pomaturitné vzdelávanie (výdavky na mimoškolské pomaturitné vzdelávanie pre dospelých a mladých ľudí) 11,9 mil. Sk,

- vysokoškolské vzdelávanie (poskytované v zmysle vysokoškolského zákona) 7 741,8 mil. Sk,

- vzdelávanie nedefinovateľné podľa úrovne (rôzne vzdelávacie programy najmä pre dospelých, ktoré nevyžadujú žiadne predchádzajúce vzdelanie, najmä odborný výcvik a kultúrny rozvoj) 1 497,6 mil. Sk,

- služby v školstve (poskytovanie pomocných služieb pridružených k školstvu) 3 905,1 mil. Sk,

- výskum a vývoj v oblasti školstva 39,2 mil. Sk,
  - ostatné činnosti v odvetví vzdelávania (náklady metodických centier, Štátnej školskej inšpekcie, Ústavu informácií a prognóz školstva) 1 048,3 mil. Sk.
- Spolu sa na uvedené účely vynaložilo 46 305,2 mil. Sk.

Oddiel 10 – Sociálne zabezpečenie: na sociálne zabezpečenie sa rozpočtovali výdavky verejnej správy vo výške 49 507,8 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa ich limit takmer nezmenil (49 304,2 mil. Sk). V skutočnosti sa jednotlivcom i domácnostiam, ako aj na kolektívnej báze poskytlo 48 862,4 mil. Sk v tejto štruktúre:

- na chorobu, invaliditu a ťažké zdravotné postihnutie vo forme dávok, ktoré úplne alebo čiastočne nahrádzajú stratu zárobku v dôsledku choroby, úrazu, tehotenstva, materstva a starostlivosti o člena rodiny 9 197,0 mil. Sk,
- na starobu poskytovaním sociálnej ochrany vo forme dávok proti rizikám spojeným so starobou (dávky dôchodkového zabezpečenia, poskytovanie opatrovateľskej služby, dávky sociálnej pomoci, výdavky na dôchodkové programy a pod.) 12 703,6 mil. Sk,
  - formou dávok pre pozostalých 108,0 mil. Sk,
  - pre rodinu a deti – vo forme jednorazových finančných prostriedkov, priamych opakovaných finančných príspevkov (prídavky na deti) a iné 15 939,0 mil. Sk,
  - na bývanie – pomoc v podobe priameho finančného opakovaného príspevku 901,9 mil. Sk,
  - na sociálnu pomoc občanom v hmotnej núdzi 9 273,9 mil. Sk,
  - na výskum a vývoj v oblasti sociálneho zabezpečenia 13,0 mil. Sk,
  - na ostatné potreby sociálneho zabezpečenia napr. obetiam požiarov, prírodných katastrof, záplav a pod. 726,0 mil. Sk.

3.3. Výdavky na výskum a vývoj

Výdavky na výskum a vývoj sa rozpočtovali v rámci jednotlivých funkcií verejnej správy sumou 3 622,5 mil. Sk. Ich objem sa v súlade s koncepciou štátnej politiky a na základe výsledkov analýzy potrieb a priorít v oblasti výskumu a vývoja medziročne zvýšil o 375,9 mil. Sk, t.j. z 0,33 % z HDP v roku 2002 na očakávaných 0,36 % z HDP v roku 2003. Rozpočtované prostriedky boli určené prevažne na financovanie bežných výdavkov (3 419,4 mil. Sk) a na financovanie rozvoja technickej infraštruktúry rozpočtových a príspevkových organizácií (203,1 mil. Sk).

Skutočne čerpané výdavky v objeme 3 905,7 mil. Sk sú mierne vyššie, než bol ich upravený rozpočet (100,4 %), pričom zdrojom navyše realizovaných výdavkov boli osobitné mimorozpočtové prostriedky, ktoré sa na financovaní vedy a výskumu podieľali sumou 45,6 mil. Sk.

Z vynaložených prostriedkov pripadlo na financovanie bežných výdavkov 3 619,0 mil. Sk (99,6 % z upravenému rozpočtu). Medziročne sa bežné výdavky na vedu a výskum zvýšili o 629,1 mil. Sk (index skutočnosti 121,0), čo súvisí so zmenami zákonných úprav v oblasti odmeňovania zamestnancov výskumu a vývoja na vysokých školách a v ostatných rozpočtových organizáciách výskumu a vývoja vrátane nadväzujúcich výdavkov (poistné a príspevky NÚP), ako aj s plnením záväzkov SR v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce. Prostriedky sa použili na rezortné a medzirezortné výskumné a vývojové programy, štátne objednávky a úlohy výskumu a vývoja podporované Agentúrou na podporu vedy a techniky.

Na kapitálové výdavky sa vynaložilo 264,5 mil. Sk, čo je 103,4 % k ich upravenému rozpočtu. Do rozpočtového roku 2004 sa však previedlo 22,2 mil. Sk na dofinancovanie programov výskumu a vývoja v ekonomickej oblasti.

Výdavky na výskum a vývoj sa v rozhodujúcej miere (91,8 %) čerpali na programy schválené vládou. Väčšina výdavkov určených na programy výskumu a vývoja bola poskytnutá na výskum a vývoj na vysokých školách, na pracoviskách výskumu a vývoja SAV, Ministerstva pôdohospodárstva SR a na podporu priemyselného výskumu a vývoja.

Pokiaľ ide o sociálno-ekonomické ciele sledované podporou vedy a techniky, rozhodujúca časť celkových výdavkov smerovala na financovanie základného výskumu (60,8 %) a na aplikovaný výskum a vývoj v ekonomickej oblasti t.j. v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, ťažby, výroby, výstavby, dopravy, spojov a v iných odvetviach vrátane obchodnej a pracovnej oblasti (23,5 %). Zvyšok prostriedkov sa čerpal na financovanie výskumu a vývoja v oblasti obrany, verejného poriadku a bezpečnosti (7,1 %) a v ostatných oblastiach výskumu a vývoja – ochrana životného prostredia, starostlivosť o zdravie, sociálne zabezpečenie, vzdelávanie a oblasť všeobecných verejných služieb (8,6 %),

3.4. Výdavky štátneho rozpočtu na rozpočtové programy

Podľa § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok obsahuje aj výdavky na jednotlivé programy schválené vládou SR. V roku 2003 z úhrnných realizovaných výdavkov 289 044,2 mil. Sk tvorili programovo alokované výdavky 111 690,3 mil. Sk (38,6 %) a programovo nealokované výdavky 177 353,9 mil. Sk (61,4 %).

V relatívnom porovnaní s rokom 2002 sa podiel výdavkov rozpočtovaných podľa rozpočtových programov na celkových výdavkoch zvýšil viac než dvojnásobne.

Formou rozpočtových programov sa kvantitatívne najvýznamnejšie projekty financovali z rozpočtovej kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorá mala všetky svoje výdavky v objeme 12,9 mld. Sk realizované prostredníctvom programov (programy zdravotnej nezávadnosti potravín, poľnohospodárstva a výroby potravín), Ministerstva školstva SR (programy informačných technológií, riadenie programov v pôsobnosti MŠ SR, vysokoškolské vzdelávanie a veda, sociálna podpora študentov, národný program výchovy a vzdelávania, národný program rozvoja športu, mládeže a pod.) v úhrnnej sume 12,1 mld. Sk, Ministerstva vnútra SR (programy civilnej ochrany obyvateľstva, ochrana pred požiarmi, starostlivosť o ľudské zdroje, riadenie a usmerňovanie ministerstva, ochrana verejného poriadku, bezpečnosti, osôb a majetku a štátnej hranice, vyšetrowanie trestných činov a výkon expertíznej činnosti pre trestné konanie, ochrana a preprava určených osôb a objektov a pod.) v celkovej sume 16,0 mld. Sk, Ministerstva obrany SR (programy riadenia a velenia, sily vysokej pripravenosti, sily nižšej pripravenosti, podporné a ostatné sily, program rozvoja ozbrojených síl a pod.) v úhrnnej sume 22,9 mld. Sk a Ministerstva dopravy SR (program cestná infraštruktúra, železničná doprava, letecká doprava, regulačné činnosti, celkové riadenie MDPT, bezpečnosť dopravy a pod.) v celkovej sume 20,8 mld. Sk.

Súhrnný prehľad o rozpočtových programoch realizovaných z výdavkov štátneho rozpočtu poskytujú tieto údaje (v mil. Sk):

Číslo programu	Prehľad rozpočtových programov	Úhrn výdavkov		
		Rozpočet	Skutočnosť	%
001	Projekt usporiadania pozemkového vlastníctva	86,5	106,5	123,2
007	Štátna pokladnica	0,0	1 142,6	0,0
008	Reforma daňovej správy	0,0	192,4	0,0
00A	Ochrana ústavnosti	182,4	180,2	98,8
00C	Program na podporu realizácie environmentálnych opatrení	1 373,5	1 647,9	120,0
00E	Program PRO SLOVAKIA	70,0	64,3	91,9
00G	Multifunkčné a knižničné centrum UKB	157,3	142,3	90,5
00H	Novostavba SND	488,6	488,6	100,0
00S	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001	0,0	13,5	0,0
00U	Cenzus malých a stredných podnikov	0,0	3,8	0,0
012	Obstarávanie služobných bytov pre vybraných zamestnancov štátnej správy	267,2	124,3	46,5
016	Aplikácia zák. o technických požiadavkách na výrobky a posudzovanie zhody	0,0	3,3	0,0
01H	Program prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych vôd	7,1	1,8	25,0
01I	Program WHO	1 017,6	1 128,7	110,9

01J	Národný program podpory zdravia	53,7	63,7	118,6
01K	Národný program prevencie rakoviny hrubého čreva	17,5	18,5	105,7
01L	Program dobudovania špičkových pracovísk vo vybraných nemocniciach	4,4	3,7	83,1
01M	Výstavba a dostavba nemocničných zariadení	1 688,9	1 646,3	97,5
01N	Udržanie výkonného poľnohospod. a potravinár.	0,0	47,4	0,0
01R	Výskum a vývoj vo vedách o neživej prírode	271,6	335,2	123,4
01S	Štruktúra látok a funkcie živých organizmov	341,8	440,1	128,8
01T	Spoločenské vedy a ich podiel na ekonomickom, sociálnom a duchovnom....	163,0	230,1	141,2
01U	Koordinácia výskumu a vývoja a rozvoj služieb	243,5	269,3	110,6
01V	Generačná obnova a skvalitňovanie vedeckého potenciálu..	56,7	60,1	106,0
01W	Jednotný výklad / aplikácia zákona	100,7	97,2	96,5
020	Rozvoj informačných technológií v oblasti geodézie, kartografie a katastra	0,0	8,1	0,0
021	Vrcholové riadenie progr. v pôsobnosti Ministerstva školstva SR	853,5	836,4	98,0
022	Vysokoškolské vzdelávanie a veda	7 667,2	8 248,2	107,6
023	Sociálna podpora študentov vysokých škôl	700,0	706,3	100,9
024	Informatizácia Slovenska	0,5	0,1	17,4
025	Národný program výchovy a vzdelávania	683,3	985,2	144,2
026	Národný program rozvoja športu v SR	832,4	835,9	100,4
027	Mládež	80,7	83,9	104,0
028	Štátne programy výskumu a vývoja	745,1	495,6	66,5
029	Úlohy výskumu a vývoja podporované Agentúrou na podporu vedy a techniky	100,3	137,8	137,4
02A	Koordinácia prierezových aktivít a zabezpečovanie realizácie cieľov št. vedeckej politiky	554,0	265,8	48,0
02B	PRENAME	178,0	108,6	61,0
02C	Rozvoj kultúry	113,4	135,9	119,8
02O	Program podpory priamych zahranič. investícií	26,5	509,0	1 920,9
02P	Program podpory podnikania	139,2	35,5	25,5
02Q	Program rozvoja cestovného ruchu	185,8	180,5	97,1
02R	Program ochrany spotrebiteľa	10,6	4,7	44,2
02S	Podpora implementácie Národného programu boja proti korupcii	0,0	2,7	0,0
02T	Vytvorenie (ICEI) pri odb. kom. stratégie a vzdeláv.	9,8	4,9	50,2
02V	Zlepšenie situácie Rómov v SR	0,0	3,4	0,0
02W	Záležitosti Rómov	0,0	0,1	0,0
032	Zabezp. prekladu právnych predpisov spol. v rámci Centr. prekl. jednotky	19,7	19,7	100,0
034	Cezhraničná spolupráca Slovensko/Pol'sko	0,0	57,5	0,0
038	Program podpory priemysel. výskumu s vývoja	50,0	45,7	91,4
03D	Informačný systém pre legislatívu a aproximáciu práva	3,0	3,0	100,0
03H	PHARE TWINNING ENV	0,0	16,4	0,0
03M	Staré environmentálne dlhy	100,0	96,1	96,2
03R	Štátne objednávky výskumu a vývoja na podporu odvetvových politik	38,5	37,2	96,6
040	Riadenie a velenie	1 521,6	1 777,0	116,8

041	Sily vysokej pripravenosti	3 169,4	3 136,7	99,0
042	Sily nižšej pripravenosti	4 068,6	3 925,0	96,5
043	Dlhodobo rozvíjané sily	87,1	61,4	70,5
044	Podporné a ostatné sily	7 551,0	7 873,0	104,3
045	Program rozvoja ozbrojených síl	5 140,3	6 105,7	118,8
046	Ochr. ver. poriadku, bezpečnosti osôb a majetku	10 386,0	10 067,6	96,9
047	Vyšetrov. trest. činov a výkon expertíz. činností	1 168,2	1 110,9	95,1
048	Ochr. a preprava určených osôb a ochr. objektov	414,0	451,3	109,0
049	Priznávanie azylu a integrácia utečencov do spol.	153,5	129,8	84,6
04A	CO obyvateľstva, ochrana pred požiarmi	1 901,0	2 000,2	105,2
04B	Archívniectvo	108,6	194,5	179,2
04C	Starostlivosť o ľudské zdroje	457,6	813,8	177,9
04D	Riadenie a usmerňovanie ministerstva	1 133,5	1 178,8	104,0
04F	Kontrola riadenia programov	16 339,8	16 314,5	99,9
04G	Vzdelávanie v rezorte zdravotníctva	120,8	136,1	112,7
04H	Veda a výskum v zdravotníctve	157,0	172,0	109,6
04I	Program zavedenia systémov kvality v zdravot.	1,8	1,8	99,8
04J	Lieková politika	93,0	101,7	109,3
04K	Informatizácia zdravotníctva	89,9	87,7	97,5
04L	Preventívne programy	122,1	13,1	10,7
04M	Spolufin. finančne zvlášť nároč. výkonov	0,0	25,3	0,0
04N	Liečebné programy	4,4	27,7	624,7
04O	Podpora mimovládnych organizácií	0,0	2,3	0,0
04U	Lesné hospodárstvo	460,8	419,2	91,0
04V	Vodné hospodárstvo	847,5	21,7	2,6
04W	Zdravot. nezávadnosť potravín a kontrol. činnosť	1 121,3	1 170,2	104,4
050	Podpora rezortných programov	987,7	1 779,2	180,1
052	Poľnohospodárstvo a výroba potravín	9 391,6	9 268,6	98,7
053	Cestná infraštruktúra	13 025,5	12 501,0	96,0
054	Železničná doprava	7 082,0	7 012,0	99,0
055	Letecká doprava	60,0	123,5	205,8
057	Regulačné činnosti	226,1	210,8	93,3
059	Celkové riadenie MDPT SR	341,8	318,8	93,3
05L	Rekonštrukcia Reduty	27,0	27,0	100,0
05M	Rekonštrukcia a modernizácia areálu SNG	8,0	0,0	0,0
05N	Dostavba a rekonštr. štátnej opery v Ban. Bystrici	9,1	6,6	73,0
05O	Obnova areálu NKP Červený Kameň – Hrad	23,9	7,9	33,2
05P	Oficiálna humanitárna pomoc SR do zahraničia	5,0	5,0	100,0
05R	Bezpečnosť dopravy	522,3	490,2	93,9
05S	Zabezpeč. funkčnosti želez.a cestnej dopr. v kríz.	98,3	98,1	99,8
05T	Oficiálna .rozvojová pomoc – MK SR	165,7	146,8	88,6
061	Finančné zabezpeč. memoránd Európskej únie	0,0	14,8	0,0
066	REGSTAT	0,0	1,7	0,0
067	INTRASTAT	0,0	6,1	0,0
069	Modernizácia systému zdravotníctva	0,0	26,1	0,0
06A	Podpora verejného zdravia	0,0	3,2	0,0
06B	Komunitárne programy	0,0	3,7	0,0
06J	Štrukturálne fondy	0,0	4,2	0,0
	S P O L U	108 276,3	111 690,3	103,2

Na financovanie programových úloh sa použili aj prostriedky, ktoré boli v závere roku 2002 prevedené v súlade s rozpočtovými pravidlami zo štátneho rozpočtu na osobitný účet

dofinancovania programov, z ktorého sa priamo použili na financovanie pôvodne rozpočtových úloh. Na účte dofinancovania programov boli v roku 2003 zaúčtované prostriedky v úhrnnej sume 6 152,4 mil. Sk (vrátane uvedeného prevodu z rozpočtu 2002). Na dofinancovanie programov sa z nich použilo 3 505,3 mil. Sk (v tom bežné výdavky 1 315,6 mil. Sk a kapitálové výdavky 2 189,7 mil. Sk), konkrétne na programy cestnej infraštruktúry (1 126,2 mil. Sk), programy výskumu a vývoja (168,1 mil. Sk), program PRENAME (371,4 mil. Sk), reformu daňovej sústavy (275,8 mil. Sk), budovanie štátnej pokladnice (190,3 mil. Sk) a ďalšie programy a programovo nealokované potreby, ktorých dokončenie sa prenieslo z roku 2002 do rozpočtového roka 2003 (1 373,5 mil. Sk).

3.5. Použitie mimorozpočtových prostriedkov a niektorých osobitných príjmov štátneho rozpočtu na financovanie rozpočtom nezabezpečených výdavkov

Na financovanie svojich rozpočtom nezabezpečených potrieb použili štátne rozpočtové organizácie peňažné prostriedky získané mimo svojich rozpočtov. Ide o prostriedky prijaté od iných subjektov na základe darovacej zmluvy, prijaté formou dotácie alebo grantu, alebo iné doplnkové druhy príjmov spolu v sume 945,1 mil. Sk. Ďalšie nerozpočtované príjmy v sume 253,0 mil. Sk boli rozpočtové organizácie oprávnené použiť na financovanie svojich výdavkov na základe povoleného prekročenia limitu výdavkov.

Takto získané prostriedky v úhrnnej sume 1 198,0 mil. Sk boli zahrnuté do celkových príjmov štátneho rozpočtu a kryli konkrétne potreby, pričom výdavky sa realizovali na základe povoleného prekročenia limitu výdavkov v celkovej sume 1 140,0 mil. Sk v takejto štruktúre:

- bežné výdavky 1 027,0 mil. Sk; z nich pripadlo na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania 51,4 mil. Sk, na poistné do poisťovní a platby do NÚP 17,5 mil. Sk, na nákup tovarov, materiálov a služieb (najmä cestovné náklady, energie, vody, komunikačné služby, dopravné služby, údržba, nájomné za prenájom a ostatné) 660,3 mil. Sk a 297,8 mil. Sk sa realizovalo formou transferov (najmä transferov na rovnakej úrovni a transferov podnikateľskej sfére),

- kapitálové výdavky 113,0 mil. Sk; prostriedky sa použili na obstaranie kapitálových aktív (nákup dopravných prostriedkov, prevádzkových strojov, prístrojov a zariadení, realizáciu stavieb, rekonštrukciu strojového zariadenia a iné) v sume 106,1 mil. Sk a na poskytnutie kapitálových transferov príspevkovým organizáciám a nefinančným subjektom 6,9 mil. Sk.

Okrem uvedených 1 140,0 mil. Sk bolo z prostriedkov štátnych finančných aktív prevedených do príjmov kapitoly Všeobecná pokladničná správa 11 486,4 mil. Sk. Ich štruktúra a účelové určenie je uvedené na strane 35.

4. Financovanie projektov v rámci predvstupových fondov Európskej únie

Národný fond, zriadený na základe uznesenia vlády SR č. 856/1998, je súhrnom troch predvstupových fondov, ktorými sú PHARE, ISPA, SAPARD. Jeho súčasťou sú implementačné agentúry prostredníctvom ktorých Národný fond v súlade s Finančnými memorandami rozdeľuje prijaté prostriedky od EÚ.

V roku 2003 bol počiatočný zostatok peňažných prostriedkov na účtoch predvstupových fondov 33,2 mil. EUR a na účty Národného fondu boli v priebehu roku prijaté peňažné prostriedky v úhrnnej sume 79,6 mil. EUR. Z nich na program PHARE pripadlo 44,9 mil. EUR, na Program SAPARD 4,8 mil. EUR a na Program ISPA 29,9 mil. EUR. Na financovanie projektov sa použilo 75,0 mil. EUR a Európskej únii sa vrátili peňažné prostriedky v sume 8,1 mil. EUR.

V rozpočte roku 2003 boli v kapitole Všeobecná pokladničná správa určené v rámci spolufinancovania projektov EÚ peňažné prostriedky vo výške upraveného rozpočtu 3 752,2 mil. Sk. Skutočne sa vynaložilo 3 112,2 mil. Sk (z toho 3 107,3 mil. Sk ako rezerva na osobitnom účte, ktoré sa použijú na pôvodný účel v roku 2004).

Ďalších 1 052,7 mil. Sk bolo ako prostriedky štátneho rozpočtu z minulých rokov (prevažne z roku 2002) poukázaných Národnému fondu na spolufinancovanie projektov predvstupových fondov z rezervy uloženej na osobitnom účte.

Prostriedky určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskych spoločenstiev sa konkrétne vynaložili v takejto štruktúre a objemoch:

4.1. Program PHARE

Na tento program sa z prostriedkov EÚ v roku 2003 získalo 44 888,4 tis. EUR. Z prijatých prostriedkov PHARE a zapojením zostatkov z minulého roka sa na financovanie rôznych programov použilo 45 490,5 tis. EUR. Na základe finančných memoránd sa z nich realizovali projekty zamerané na posilňovanie kapacít samospráv, súdnictva, Ústavného súdu SR, na podporu životného prostredia, ekonomických reforiem, sociálneho charakteru, zamestnanosti, vnútorných záležitostí, ďalej príprava na implementáciu pre program ISPA, projekty cezhraničnej spolupráce, rozvoja regiónov a pod.

Z prostriedkov EÚ prijatých do fondu PHARE sa nepoužilo 8 106,7 tis. EUR, ktoré boli v roku 2003 Európskej únii vrátené. Na druhej strane, nepoužitú prostriedky od implementačných agentúr spolu s úrokmi navýšili zdroje fondu PHARE sumou 1,4 mil. EUR.

Vzniknuté úroky a nevyčerpané finančné prostriedky budú po ukončení projektu vrátené Európskej komisii. Zostatok fondu vo výške 18,0 mil. EUR zostáva na financovanie projektov v roku 2004.

Na spolufinancovanie projektov PHARE sa v štátnom rozpočte (kapitola Všeobecná pokladničná správa) pôvodne vyčlenilo spolu 2 353,1 mil. Sk, po vykonaných úpravách 1 557,9 mil. Sk. Z vynaložených prostriedkov 1 497,9 mil. Sk sa rozhodujúca časť (1 467,5 mil. Sk) previedla na základe výnimky ministra financií na osobitný účet ako rezerva určená na financovanie projektov v roku 2004.

Ďalším zdrojom financovania projektov PHARE boli prostriedky osobitného účtu, ktoré sa vytvorili z prevodov prostriedkov štátneho rozpočtu v minulých rokoch (2001 a 2002) a použili sa v úhrnej sume 389,2 mil. Sk v rozpočtovom roku 2003 hlavne na spolufinancovanie projektov EÚ vrátane programu podpory malého a stredného podnikania.

4.2. Program ISPA

V rámci programu ISPA boli v roku 2003 prijaté prostriedky z predvstupových fondov EÚ v sume 29,9 mil. EUR s určením najmä na financovanie projektov podľa finančných memoránd zabezpečujúcich ochranu životného prostredia. Konkrétne sa použili na financovanie modernizácie železnice Bratislava – Trnava, Rača – Šenkvice, na výstavbu diaľnice D-61, na čistenie odpadových vôd a ďalšie projekty v úhrnej sume 22,1 mil. EUR.

Zo štátneho rozpočtu sa v rámci spolufinancovania programov ISPA previedli v decembri r. 2003 prostredníctvom kapitoly Všeobecná pokladničná správa na osobitný účet prostriedky v sume 1 268,1 mil. Sk, z čoho pripadá na investičné projekty železníc Slovenskej republiky (Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR) 626,2 mil. Sk a na investičné projekty podpory a ochrany životného prostredia 641,9 mil. Sk. Tieto prostriedky sa použijú na pôvodne určené zámery prostredníctvom Národného fondu až v roku 2004.

Na financovanie bankových poplatkov, úhradu dane z úrokov, kurzových rozdielov a iných nezrovnalostí sa z kapitoly Všeobecná pokladničná správa poskytlo Národnému fondu na programy ISPA 5,5 mil. Sk a vo forme rezervy na účet cudzích prostriedkov 134,7 mil. Sk.

V roku 2003 sa na financovanie projektov ISPA použili prostriedky štátneho rozpočtu v úhrnej sume 175,7 mil. Sk uložené na osobitnom účte pochádzajúce z minulých rokov (najmä z roku 2002).

4.3. Program SAPARD

Prostredníctvom predvstupového fondu SAPARD poskytla Európska únia Slovenskej republike na financovanie Programu podpory poľnohospodárstva a rozvoja vidieka 4,8 mil. EUR; spolu so zostatkom z predchádzajúceho roka tvorili zdroje Programu SAPARD 8,9 mil. EUR. Z nich sa na určené zámery použilo 8,7 mil. EUR.

Na spolufinancovanie projektov SAPARD sa v rozpočte kapitoly Všeobecná pokladničná správa vyčlenilo 206,0 mil. Sk. Tieto sa spolu s rôznymi poplatkami v decembri minulého roka previedli na osobitný účet a použijú sa v súlade s ich určením až v rozpočtovom roku 2004.

Na financovanie projektov Programu SAPARD sa použili prostriedky štátneho rozpočtu z minulých rokov (2001 a 2002) uložené na osobitnom účte, z ktorého sa poukázali Národnému fondu v úhrnej sume 487,8 mil. Sk.

III. Financovanie schodku štátneho rozpočtu

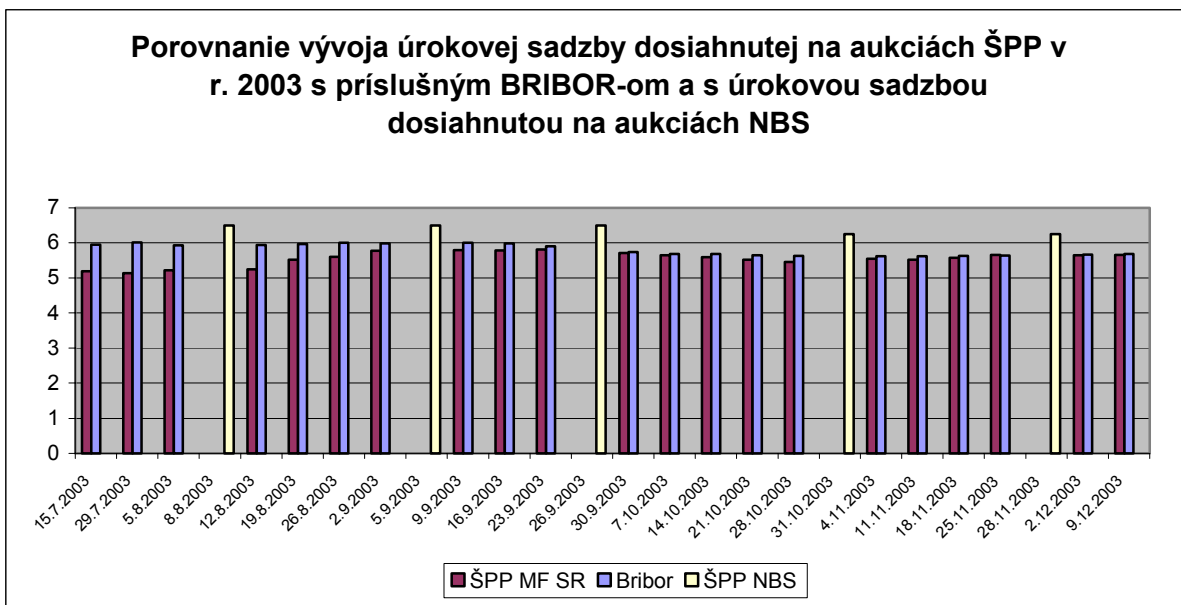
V zmysle zákona o štátnom rozpočte na rok 2003 sa financovanie priebežného schodku štátneho rozpočtu zabezpečovalo emisiami štátnych pokladničných poukázok a prijatými úvermi.

Vďaka priaznivému stavu na súhrnnom účte štátu, ktorý tvorili prostriedky štátnych finančných aktív, prijaté splátky poskytnutých vládnych úverov, mimorozpočtové prostriedky, prostriedky z emisií štátnych dlhopisov, ako aj zostatok prostriedkov na účte štátnych pokladničných poukázok z roku 2002 nebolo potrebné štátne pokladnične poukážky v prvom polroku emitovať.

S cieľom prefinancovať schodok štátneho rozpočtu v druhom polroku sa uskutočnilo 21 emisií štátnych pokladničných poukázok s týždňovou periodicitou v menovitej hodnote 54 585,0 mil. Sk, účtovnej hodnote 52 248,5 mil. Sk s lehotou splatnosti 364, 273 a 182 dní. Všetky aukcie sa uskutočňovali tzv. americkou metódou, pri ktorej sa prijímajú cenovo najvýhodnejšie ponuky.

V dôsledku stabilizácie finančného trhu (pokles úrokových sadzieb na medzibankovom trhu už koncom roka 2002 a ich následná stabilizácia) bola priemerná úroková sadzba dosiahnutá na jednotlivých aukciách pomerne vyrovnaná a pohybovala sa od 5,137% p.a. do 5,808% p.a. Tým sa ministerstvu financií podarilo znížiť náklady na získanie zdrojov krytia schodku štátneho rozpočtu cca o 2,2%, keď priemerná úroková sadzba zo všetkých emisií štátnych pokladničných poukázok v roku 2002 dosiahla 7,794% p.a. a v roku 2003 5,556% p.a.

Porovnanie vývoja priemerných úrokových sadzieb dosiahnutých na aukciách štátnych pokladničných poukázok s priemernými úrokovými sadzbami dosiahnutými na aukciách NBS a príslušným BRIBOR-om v roku 2003 znázorňuje nasledujúci graf:

Ako vidieť z prehľadu, úrokové sadzby z emisií štátnych pokladničných poukážok vydávaných ministerstvom financií dosiahli najnižšiu úroveň spomedzi všetkých sledovaných sadzieb .

Všetky úroky z emisií štátnych pokladničných poukážok zaplatené v roku 2003 (2 734,5 mil. Sk) tvoria úroky zo štátnych pokladničných poukážok emitovaných v roku 2002 na krytie schodku štátneho rozpočtu za rok 2002 a splatných v roku 2003. Úroky pripadajúce na štátne pokladničné poukážky emitované v roku 2003 a splatné v roku 2004 budú uhradené zo štátneho rozpočtu 2004 v lehote ich splatnosti.

Ďalším zdrojom krytia schodku boli úvery prijaté v celkovej sume 4 141,3 mil. Sk. Išlo predovšetkým o úvery od Európskej investičnej banky, Svetovej banky a Rozvojovej banky Rady Európy na účely financovania projektu riadenia sociálnych dávok, projektu reformy riadenia verejných financií, projektu Slovensko-Európske cesty a reštrukturalizáciu podnikovej a finančnej sféry /EFSAL/.